КОНТРОЛЬНЫЙ ЭКЗЕМПЛЯР

Масса а мехкашкара пролетареш, вlашагlкхета!

ШИНАРИН.
25
июнь, 1968 шу.
№ 76 (4556).
Мах 2 кап.

СЕРДАЛО

(«Свет»)

Советски Союза Коммунистическа партин Нохч-ГIалгIай обкома, Нохч-ГIалгIай АССР Лаккхехьарча Советан Министрийн Советан орган.
Орган Чечено-Ингушского обкома Коммунистической партии Советского Союза, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР.

АРАДУЬЛ
1923 ШЕРА ДУЬЙНА

ШЕРАГIА ЙОАРЖАЕ СОЦИАЛИСТИЧЕСКИ ЯХЬ

Дерригача советски халкъо а санна хьинаре къовсам лоаттабу Нохч-ГIалгIайчен къахьегамхоша пятилетка кхоалагIча шера план хаьда хьалха кхоачашъяра. Фабрикашкеи заводашкеи, мехкдаьтта промыслашка, гIишлошъеча, колхозийи совхозийи массачара шерра яржаш латт къахьегама оасарле лакхъяра, производство резерваш гучаяхарех царех пайда эцарех, арахецача продукце дикал лакхъяра, дерригa технически а экономически а хьектамаш лакхдара шIехьара социалистически яхь.

Планированеи экономически стимулированеи керлача системе шерра хьабийллаб никъ наьха производственни хьинар айдара, къахьегам вlаштIехьбаккхара гIулакх тоалара, къахьегама дисциплине чIоагIъяра.

Опыте хьахьокх партийнии профсоюзни организацеша социалистически яхьа кулгал дикагIа де лу. Цун производственни а хьетам балара а доаркIан лакхагIа хилар. Из хьахьокх дукхача предприятей, гIишлошъеча организацей, колхозий, совхозий коллективашка латтача гIулакхаша. Хьаоцаргъа вай, массалгIа, КПСС XXIII съезда цIерагIа дерча Грозненски крекинг-завода коллективо. Укх шера хьалхарча пхе бетта 105,9 процент кхоачашъеь ца къахьегама оасарле лакхъяра план, планаца даьркIачул 3,3 процент лакхагIа за белаьа крекингированни ярд. Кхоачашъеь мехкдаьтта чакхдаьккхара а мехкдаьтта сийрза продукции арахецара а план. Укхаза дукха кхоачашбелал электроэнерги: из тIехьа дукхагIа кхалхара, рационализаторий изобретателий. ГIалоалаш лаьтт къахьегамеи производственнии дисциплина тоалоаре. Дукха массаьттачул школашка, техникумашка а специальни лешара заведенешка деша ба. ЧIоагIа бераш ваьлла аьттув ваьл кхоачаш. Укхаз вашаьтта ю яхь кхоачаш, цехаш, сменаш, бригадаш, къаьст-къаьстача белхлошна лакха толамаш вIашаг ийцду.

Во латтац гIулакхаш Грозненски химически комбинате а. ЧIоагIа доархIаме да комбината коммунисташа социалистически яхьа кулгалдара гIулакх творчески лелаеш хилар. Экономически реформа чакхйоаккхача хана ийслу дерригa кердалараш цхьайка а инструкцеш тIехь соцамаш тIехь хургдоацаьта кхета а деш. ЧIоагIа торкам тIабахийтe хьа хIара керда аденн творчески кхетаму хьалхашка уготта лелхараш.

Комбината массий партийни организацеша къаьстта теркам тIабохийт яхьах хьахинар, цун итогаш шерра наха дIайовзийтар, производстве хьалха латтараш материальни а моральни а белгалбеах, шу опыт шерра дIайовзийт.

Цига латт социалистически яхь йоаржара гIулакхаш мета боахамe а. Дукхача боахамашта чIоагIа беркат хоал цунах. Шерра яржай социалистически яхь Сунженски районa боахамашка. Укхаз къаьстта чIоагIа къовсам лоаттабу лаьтта а хьайбаш а лелалара культура лакхъяра. ХIаьта цо дIайийна культураш хьувкъаяра а хьайбий продуктивность лакхъяра а чIоагIа мовкъостал а ду.

Дикка толамаш ваьхад укх шера Назрановски районa боахамий коллективаша а. Соахьа цу ханачул 479 тонн дукхагIа лъикхай районa колхозийи совхозийи фермашка укх шера хьалхарча пхе бетта шуьа. 139 килограмм гIалхийттай цига хIара кхоачаш хьа ду шуьа, къаьстта дикка да толамаш цу районерча «Россия», «Красное знамя» яхача колхозий фермашка. Соахьа цу ханачул 838 килограмм дукхагIа а укх шера пхе бетта цу боахамий фермашка хIара кхоабача IаттагIоа лъикха шура.

Цу фактоша хьахьокх дукха а дукхагIа бола мета боахама къахьегамхой лаьтта хIара текхоа дикагIа пайда эцара. Мотбоахама балхий культура лакхъяра. Цун продукци алсамаккхара лоаттабеча къовсама [illegible]

ЧIоагIа доархIаме да хIана партийни профсоюзни организацеша социалистически яхьа боккъонца кулгалдар. Керттера дешаш а теркам тIабахийта къахьегамхоша мовкъостал дар, яхье дакъалоацараша шоаш тIаийца декхараш толамца кхоачашдара эша хьалаш Iалашдар.

Цхьабакъа социалистически яхьа кулгалдеча дукха кхоачамбоацараш да вай хIана, цхьацайолча меттигашка яхь меттал формализм а шабелу цу гIулакха юкъе. Из бахьан долаш дешай хIаьта укх шера хьалхарча пхе бетта планированеи экономически стимулированеи керлача хьалашка эгара доархIамегIа йола предукцеа реализаци дра задани республика 23 предприяте кхоачаш цадар. Царна а «Пищекомбинат», нефтяни инструментий, Грозненски мехкдаьтта чакхдоаккха заводаш, садланой фабрика, № 2 йола гIишлон материалий комбинат, МалгIабикевски Назрановски кирпичи заводаш, Назрановски трикотажни фабрика, кхыдараш.

Къахьегама оасарле кхоачашъяьц укх шера хьалхарча пхе бетта дукхача предприятешка. ХIаьта 43 предприяте соахка цу хана хинначул лохагIа а къахьегама оасарле укх шера хьалхарча пхе бетта. ХIаьта хоаш ма ду, тIаийцача социалистически декхарашта юкъе эггара керттера дар къахьегама оасарле лакхъяра лоаттабу къовсам хилар.

Ер да цхьакха масал. 36 а укх шера пхе бетта валови продукци араяхара план кхоачаш ца ец йиса предприяти. Дохкха паччахьалкхен декхар тIаийсад цу предприятешта. Дукхача предприятешка цо латт продукцеа дIаоалар лехкара хоьш а.

Социалистически яхьа юкъе яхача предприятей доархIаме декхар да производства технически боарам лакхбар, продукце дикал тоалар, арахеца изделеш дукхагIа кхаргIолаш хилийтар. ХIара къахьегамхочо дезна лоаттаде деза шиш-предприяте, колхоза, совхоза сий. Дика продукци арахецача предприяте коллективана наха оала беркат да керттера хар, цунах доахкул де деза хIара къахьегамхочо.

Социалистически яхь шерагIа йоаржара де везаш да административни, профсоюзни, халкъа контролеи группой балха партийни организаце тIахьежам лоаттабар, из цаь беррига бурх яхь хIоагIъяра тIаберабаза. Къаьстта теркам тIабахийта беза керлабол производствана новаторашта мовкъостал ца хIоттор ма дIадаккхара. Хьалха латтача опыт шерагIа наха дIайовзийтар.

Цхьадола хIама ма эцара хьалха коллективашна социалистически декхараш шиита кхоачаш ду хьожаш вIашаг тохамаш дар. Цо мовкъостал дергда кхоачамбоацараш гучадаха а уж хIалаха а.

Социалистически яхь IалашлоархIаме гIулакх да. Цига хила йиш яц формализм шаблон. Партийни организацеша хIара дезна кулгалде деза цуна, къахьегамхой инициатива шерра никъ бала, яхь цхьана хIама юхеттаргдоаца гIулакх вIаштIехьдаккхар. Къахьегамхоша боаха каталонаш дешара деша совъхьа де да керттера дар.

Сихденнад Урус-Мартана районa «Мичурина» цIерагIа совхоза централни усадьбера балхаш. Пятилетка кхоалагIча шерага хьувкъаш хьатIаьна кийче са ба укхаза. Ялата хьалхара тоннаш чуэдаргIолаш кийча я къалара цаIн керда хьалъяь типовой цаIн складской помещени.

Централни токе хьатIаьна ялат цIендe доххьадо кхоачамбалаш техника йолаш я: ших «ОС-4,5» яха ворохоочиститель «ОВП-20» яха ялат дохьадо машинаш, кхы погрузчик. Бригада ремонт яьй.

Укх денешка мукх лъекха болаэгурба совхоза механизатораш. Сурта тIа: (аьрдегIьара аьттехьа) хIана цIаьна а механизмаш керттера уаллаш тохкаш ба заведующи наха Басницкаев ИбрахIими мотоцист Дахтаев Абу-Хьажев.

Т. Арчакова сурт.

МЕХАНИЗАТОР! ХА ХЬЕЖАРГЪЯЦ, СИХДЕ КХАШКАРА БАЛХАШ. БИЗЗА ПАЙДА ЭЦА ТЕХНИКАХ!

ХЬИНАР АЙДАЬ...

Гурахь дийна ялат барзI-мот дийнахьа чуэца ялъахIад уха механизатораша. Укх шера ялаташ ника хинна. ХIара гектаро тIара планах пхийтта центнер якяза езача барайтта центнер мукх, плавал совгIа кхо центнер кIа ла лакха лекхараш тIаийцад къаш лелалараша. Из кхоачашдоа хьинар тIалахийта къахьегам ба хIанз механизатораш.

Ялат хьакха доаналанe дукха мероприятеш кхоачаийна отделени партийни, профсоюзни организацеша, кулгалхоша. Къаьстта боккха теркам тIабахийтар комбайнерашта юкъе хьалхарча деннашe а шерра социалистически яхь йоаржадар. ХIаьта шитта къахьегамхара безам совбаккхара гIулакх хир. Хьалхое моторъ хьалхача комбайнера накоп-на тоа кIe налл къинаш. Планаш хьалхача тоа гIолова совгIа ялат хьекъача механизаторна ахо сен хаа хьалаш.

Массаьттачул механизатораш бIайха кхача лоаттабора гIулакх. Стане хьакха па безам механизатораш болча дIатIаккхуть даа хIана. Цу гIулакхо комбайнерашна хIама дуне йоакха за доацаьо.

Хьалхарча денношка а социалистически яхьо цийi беркат гойт ялат сихеи на дойтааш чуэцара механизатораша беаржабаьча къовсаме. Хьалхара премееш ийцад комбайнераша Федошкин Михаила, Шамурзаев Имама, Шамаев IабдулхьамидIа. Царех хIаране 130—150 процент кхоачашъю шоай ден норваш.

Мукх кхачарга хьежжа даьтта мугъалаккхара групповой хьесане дьоах оаха ялат. Ялат оараш хьинаре къахьегам лакхара хьоахамаш гойт Бескаев Ломiальс, Морозов Анатоле. Мукх оазлаже тIехха-тIехьа кхашара ча хIаура оаха. хIана аьча лаьтта мугъадаллаоца цхьана хьажа хIара оаха. Ялат чуэцарам ом хам лаьш юкъе дукха никъ йолайта йиш яц — даьттанцара тIеадаа йовгIа.

Иши сменах лентан бола оахий. Цу гIулакха мел эшар долаш да. Гусеничи трактораша шин сменах балх бовбоалш тоактористаш кийчбаьб.

Х. ШАМУРЗИЕВ,
Гудермесски районa «Гудермесский» яхача совхоза кхоалагIча отделене управляющий.

БОККХА КЪАХЬЕГАМА ТОЛАМ

КАРАБУЛАК. (телефонехь). Тха штате воацача корреспондента А. Веналиева воаш бу: Бурувдеттача мастера Старшинин Анатолий Андреевича кулгалдеча буруа деттарий бригадо боккха къахьегама толам баьккхаб. Сел хан, 24-ча июне, № 188 йола скважина тохаеча хана боккха мехкдаьтта вIеж техар кIалхарча мелий тIоашашкара. Ял шиллиметр кулача штуцере гIолла дейнахьа бус совалниш лу мехкдаьтта 90 тонн а.

СССР ЛАККХЕХЬАРЧА СОВЕТА СОЮЗА СОВЕТЕН КЪАМИЙ СОВЕТЕН МАССАЗАРЧА КОМИССЕШКА

21 июне Союзий ЦIен Октябрьски зале цхьана заседани хьаар СССР Лаккхехьарча Совета Союза Советен Къамий Советен законодательни предложеней комиссей, уважнlенохи социальни Iалашонех йолча комиссей, халкъа образованена, Iилмана, культурана йолча комиссей. Из хетамьр сагI йоаллара-яхарeн дезаллен хьакъехьарча ССР Союзен совозе республикий законодательства ларрий проект кийчъеш бу болх чакхбаккхарах дола доаш дувцара.

Комиссей председателаша тIаддаллагIа заседани хьийнлар СССР Лаккхехьарча Совета Союза Совета законодательни предложеней Комиссе председатела, КПСС ЦК секретара М. С. Соломенцева.

СагI йоаллара-яхарен дезален хьакъехьарча законодательства ларрий проект хадайоарол тIа аракхарча дувзадена из лоацарах хьакхинача кхогий хьакъехьа, къахьегамхоша ньча замечанешкеи предложенешкеи хьежжа законопроектана юкъе лихьача хьувдамийи тIатохаравий хьакъехь хоам бенн къамальдир кийчоя комиссе председатела, Союза Совета законодательни предложеней комиссе члена Н. Т. Козлова.

(Листедоалар 3-ча оагIо тIа).

ЧАКХДОАХАЧА ГIУЛАКХИЙ ЦХЬОАГIО ЧIОАГIЪЕ

ТIа-тIа чIоагIагIа барзаш латта империализмана дуккьалара хьажий кортамукъала къовсам — вIашарал дунен хьалашка эггара керттерча белгалдоалачех гIулакхех ца. Цуна юкъе хьинаре дакъа лоац тIа-тIа дукхагIча адамаша. БIаьш миллионаш нах ба массане а мехкара наьмар лоаттабен чIоагIбен дунен тIаьча дерригача халкъаьта паргIато, демократи, социализме Iалашьа хардIа. Цар къовсама арал империализмана духьала, мамарен прогресса дерхагIа бола моастагIий а хинна духьаладьначa цун эггара агрессивнегIа долча реакционни гIоазаршта духьала саьлaь а.

Дукха а дукхагIа долча адамий вахара хьаьштаьша тIа-тIа дукхагIо мамар боадамагIа хулам боагIа империализма политикa. США-с гераваьиаца вьетнамски халкъа духьала лоаттаеча интервенце хьаьстта шахьахьокх, американски империалисташ нар гIоичийа паргIатонгеи прогресса бола никъ халкъашта дIахьовза шоаш гIертача хIана эггара чIоагIагIа долча дулалий средствах кхоачамбa Iеш ца хилар. Империализма агрессивни наьмаш мукъалара, демократе, социализма гIулакх доархIаме мел берий эггара хьалхарча аргIанара декхар а хинна дIаоттад. Цхьабакъа, из декхар кхоачашдара эггара хьалха хилийа дарглоарлар дa империализмана духьала латтача дерригача низий цхьоагIо хулда. Из тайна цхьоагIо хилийтар дукха къовсам лоаттаберий-хьалхарча мугIарашка ба коммунисташ.

Коммунистически болам вай заманахьа эггара влиятельнегIа бола политически низ ба. Керд-кердача миллионаш болча наха социализмагахьара оагIув хорж. Дукхача хьало цун малан да. XX-ча бIаьшерен исторически деваньшка коммунисташ кхотабенцa лийта хилар, моастагIчуна лоаттабьча къовсамера шоай гIулакхаш нар цхьан бартаца чакхдаьа хилар. Цу цхьан хана дунен революционни болама опыте эггара чIоагIагIча тайнара дог тешадеш бакъдир: революционни мугIарашта юкъера мела могтиг хорае империализма вIаштIехьдоалаш хилча, цига социализм, къамий кортамукъале, мамар бахьан долаш лоаттабеча къовсама гIулакха зе [illegible]

Империализмана духьалархча къовсаме вIашаг дага а доалаш гIулакхаш цхьана чакхдоахьнга фуннагIа-молагIа да а вIаштIехьдаккхар — цуьча уйла лет чу накаш ба тахан дерригача мехкашкара, еррига контенташкара керд-керда миллионаш нах. Къотта цхьоагIо хуга тIагIертадах дIадех Вьетнама турпал халкъ дунен халкъашта юкъера хьалхарча хьаьштаьша, паргIато, лоьам, социальни прогресс бахьан долаш къовсам лоаттабеча [illegible] къонца йолча солидарноста хьаьштаьша.

Доккха баркал хьал революционни мугIараш хьожае. Империализма агрессивни гIулакхашта [illegible] вIашагIтеха антиимпериалистически фронта гIулакхаш духьалтеттае гIертаьш коммунисташ хилар.

Дерригача мехкашкарча коммунисташта чIоагIа дикахетар ду марксизма-ленинизма, пролетарски интернационализма принципашта тIа коммунистически болач дIахе кхотабара тешаленни вай болаже керттера а хинна дIаоттаро. Из къаьста хьахьехар 1968 шера ноябре коммунистически болхлойн партей дунен халкъашта юкъера Совещани Москве гулъе аьна боккха политически доархIан болаш йола решени массана рьааз а волаш тIаийцача коммунистически болхлойн партей Будапеште хиннача консультативни вIашагIкхетара.

Хургйола совещани кийчъе нумар юкъе дакъа лаца шоаш кийча хилар хьахайкалъча еррига партешна цхьана къа а хьета. Кийчо комиссе заседани хилар Будапеште апрель бетта. 18 июне социалистически Венгре столице хьийнхьаь дунен масса мехкашкара нетаьш коммунистически партей оакалацa дакъа лоацаш болча балха группа заседани. Вежарашка болча партешна бахинйтарзаш сорта а болаш хоакъостамха латтa хьалашка кийчъе болабелар совещане тьоргIолча материалий проекташ. Керда оагIув хьоадлоенаш коммунистий дунен халкъашта юкъера форума кийчъеча. Боккъалдешна тоала ду, дукха а дукхагIча вежарашка болча партешна совещани гулъелоен цу цхьана кийчъелоа шоай дукх-еlех долх гIулакх совца доархIаме хилара.

Вай белхо деригIаран а цун сийле а-зафилахьаха гIерташ шоай ноа мел кхоачар ду коммунистана моастагIаша. Мел каьхаш ваьхьен долхах пар «демократически бац» ахьа орлыж коммунистически болама тIалатае гIерташ. Цхьабакъа, марксистско-ленински партей цахаре, хIара денаьрча цар гIулакхий практико тIа-тIа чIоагIагIа зарадаш хьагучадоах уж метIаьхен.

Колониализма фашизма хьехелаш, къамашта юкъе цабезам беххаш, халкъий паргIатонен боккъонен милитаристски, маьшнеенски жих тIаьттаа дела, политически гангстерашах шоай чуриа наькъа керттера накъа дахь долза империалистически режим цхьаш гIерт коммунисташта демократи хьала! Цхьабакъа, империалисташна фуннагIа лешдоб а, адамий шоай политически опытагIа тези: лаьттан тIа боккъонца йолча демократе общество чIоагIъер, торшна гIулакхаш, мотагIал, масс оагIорахьара вежарашка цхьана лалаеу гIулакхаш дунен халкъашта юкъерча практикана кхоьхьар духхьал коммунисм [illegible]. 1968 шерара дунен халкъашта юкъера Совещани кийчъера маIан хIоа ирга демократически, коллективни хилар еррига партей цхьатарра боккъонца хиларен шоай мукъагIа хуга дарзлорех, цар позицеш вараа хетарашта боккъонца теркалдара ларар тIа коммунистически болач дегIоуьлаш хилар керда шаьрра бакъдар.

Коммунистий дерригача дунен лоаца цхьоагIо чIоагIьер, цуо мугIарашкара хана итта валалашт дIадоала хIанашн дIадаккхар — хьоо дIаделар. Боккъонца из кхечашкии дворахIа ба марксисташ-ленинисташ. Дерригача мехкашкарча халкъий лакхав хьаьштаьша дIаххь мамаре, хьалий Iаш, демократе, социализма гIулакх котдаккхар дукха дерригa антиимпериалистически низаш кхотадара.

Советски Союза коммунистий миссо а чIоагIа лартий [illegible] чески мугIарий цхьоагIонен уж ноаш талара тIехьа. КПСС ЦК апрельски Пленумо шоай соцам тIа белгалдаьккхад, дунен халкъашта юкъера керда Совещани кийчъяр чакхдаккхар сувх гаргарча хана дунен коммунистически болам кхотабар духьа лоаттабеча къовсаме мехаллеттера хьалха хилар». КПСС ЦК-ас дерригa дарзьаьшна дарг мел доаш низаш тIаккхьаду цу оагIорахьа.

Советски Союза Коммунистически парте, марксизма-ленинизма, пролетарски интернационализма принципашта тIехьа а лелаеш, вежарашкIа йолча партешна цхьана вай де йиш мел ма ца коммунистически болхлойн партей керда совещани толамо кийчъяра.

(20 июне «Правда» передовица).

СОЮЗА СОВЕТЕИ КЪАМИЙ СОВЕТЕИ МАНДАТНИ КОМИССЕЙ ЗАСЕДАНЕШКА

21 июне Кремле заседани хилар Союза Совета Мандатни комиссе.

Байнача депутаташта меттел хоржамий кхаь округе гIолла хоржача Союза Совета депутатий полномочешка а хьежа, Союза Совете дIачувилоа Мандатни комиссе доклад чIоагIийю Комиссе.

Заседане шитта хьежар веннача депутата Г. И. Козлова меттел № 55 йолча Выборгски хоржамий округе гIолла Союза Совете депутат харжара хоржамаш дара къакъехьарча дешага. Комиссе СССР Лаккхехьарча Совета Президиуме дош оттадир цу хоржамий округе хоржамаш даоа хьакъехьа.

Союза Совета Мандатни комиссе хоржаю комиссе член депутат А. А. Скочилов цу комиссе председатела заместителалла комиссе член депутат Г. М. Марков комиссе секретаралла.

* * *

Къамий Совета Мандатни комиссе заседани хилаб Кремле 21 июне.

Заседане, байнача депутаташта меттел хоржамий пхе округе гIолла хоржача Къамий Совета депутатий полномочешка а хьежа, Къамий Совета дIачувлла Мандатни комиссе доклад чIоагIийю.

Комисси хьежар веннача депутата Ю. А. Гагарина меттел № 27 йолча Смоленски хоржамий округе гIолла РСФСР-ера депутат харжара Къамий Советe хоржамаш даоа хьакъехьарча дешага, из доаш дIачуделар цо СССР Лаккхехьарча Совета Президиуме.

Заседане шитта хьежар Узбекски ССР № 101 йолча Чартакски хоржамий округагара хержа Къамий Совета депутат Ашир Хайдаров юкъаваккхарах дола доаш гIоттадеш йолча къахьегамхой коллективаша хьачуенача материалашца а. Цу дешах лаьца Мандатни комиссе ъ заключени СССР Лаккхехьарча Совета Президиумага дIачуелай.

Къамий Совета Мандатни комиссе хоржаю комиссе член депутат Б. Б. Городовиков цу комиссе председатела заместителалла комиссе член депутат Р. К. Абдулаева комиссе секретаралла.

(ТАСС).

ОБЩЕСТВЕННИ IИЛМАЙ СИЙЛАХЬА ГIУЛАКХ

20 июне шоллагIча дийнахьа болх бир мехка лаккхеча дешара заведеней общественни Iилмай кафедрай заведующей Еррисоюзни совещане Ленински лоамашкарча Московски паччахьалкхен университете. Цига дакъе лоацараша цуьц общественни Iилмаш дIахо дегIаккхувларан хьалхарча этапе идеологически болх чIоагIбоаш де деза гIулакхаш.

Из дош доархIаме а идеологически фронта бIухой коммунизм хьалъечара марксистско-ленински Iилма доахIам лакхбеата чIоагIагIа хьашт долаш а хилара тешал ду совещане лоаттамо. Цига ая шин эзар совгIа саг. Уж — общественни Iилмай кафедрай заведующеш, ректораш, вузий партийни организацей секретараш, СССР Iилмай Академе союзни республикий Iилмай академей Iилматохкама институтий гуманитарни Iилмай дакъера боккхагIа бола Iилмахой. Совещане балха юкъе шитта дакъа лоац союзни республикий КП ЦК-ий, парте крайкомий обкомий секретараша, союзни республикий ЦК-ий парте крайкомий обкомий Iилмаш дешаоа заведенеи отделий заведующеш, союзни республикий министерствай ведомствий, централни идеологически организацей учрежденей кулгалдеча болхлоой, КПСС ЦК болхлоой.

Делкъа ха даьлаца пленарни заседане дIахо прениш хилар КПСС ЦК Политбюро члена кандидата, КПСС ЦК секретара П. Н. Демичева докладах а СССР лаккхерчен юкъерча специальни образоване министра В. П. Елютина СССР Iилмай Академе вице-президента академика А. М. Румянцева содокладех а.

— 800 эзар хIана бал ьына бола студенташ дешабагIаш 137 ВУЗ а хIана Украине, — хоам бир УССР лаккхерчен юкъерча специальни образоване министра Ю. Н. Даденкова. — Партийни организацей кулгалца студентий занятеш дешарца боацача балхаца органически юзавга IалашдеШ йола, магирхотата идейни кхетам балара системе хьаяде гIулакхаш чакхдоахаш да республике.

Белоруссе вузашкеи Iилмай учрежденешкеи общественни Iилмаш дIахо дегIадоаладара леча гIулакхах лаьца дийцар Белорусски университета КПСС истори кафедра заведующе В. М. Сикорске. Цо белгалдаьккхар общественни Iилмай кафедрай болхлой дешара йиэза системана вIаштIехьъяккханза а цу дисциплинашта лаьохIа учебникаш сихагIа кийчдала а дарг ца хилар.

Академика Ф. В. Константинова дийцар, дунен тIа хулча событешта Iилмахоша чIоарагIа, марксизма-ленинизма позицешкара анализ е езаш, общество дегIаахара истори харпахьлоахараш комплекс йоацаш тIагIерттаи хьагучабаха, безам, антикоммунизмана духьала тIагIертта найоа къовсам лоаттабе бебаш хиларах.

Ленинградски университета Iилмай коммунизма кафедра заведующе А. К. Белых белгалдаьккхар вузашка из курс хьехаш студенташта марксистско-ленински кхетам балара боккхача доархIаме хилар.

Цул тIехьагIа содокладан ара СССР лаккхерчен юкъерчен специальни образоване министра В. П. Елютина СССР Iилмай Академе вице-президента А. М. Румянцева. Цар дийцар «Общественни Iилмаш дIахо дегIадоаладаран коммунизм хьалъечара цар доархIам лакхбаран де керзаций, хьакъехьа» КПСС ЦК-ас баь соцам Лаккхерча школеи Iилмай Академе институташкеи чакхбаккхаран бечa боккхача балхах лаьца дIахоча планашта дагабаьлар уж.

Докладаши содокладеи прениш йоласлаз. Сайрийкачча заседане къамаьлаш дир Латвийски университета ректора В. А. Штейнберга, РСФСР лаккхерчен юкъерча специальни образоване министра В. Н. Столетова. Киевски университета партийни организаце секретара А. А. Чухнос, Баумана цIерагIча МВТУ ректора Г. А. Николаева.

Прениша къамаьлаш дир шитта общественни Iилмай преподавателей говзаз лаккхьеча Ташкентски университета ректора А. М. Азимова, КПСС Ленинградски горкома секретара В. А. Медведева, Красноярски педагогически института философе кафедра заведующе В. Ф. Голосова, академика И. И. Минца, Саратовски института КПСС исторе кафедра заведующе В. Б. Островске, Томски университета философеи Iилмаш коммунизма кафедра заведующе К. П. Ярошевске, Казахски ССР лаккхерчен юкъерча специальни образоване министра заместитела С. Д. Кенжебаева, Казахски университета КПСС историе кафедра заведующе Р. И. Нафигова.

Цу тIехьа пленарни заседани чакхьаьлар.

Делькъел тIехьагIа болх бе йолаелаз секцеш.

Совещане балха юкъе дакъа лоацаш ва КПСС ЦК Политбюро члена калла кандидат, КПСС ЦК секретарь П. Н. Демичев.

(ТАСС КОРР.).

* * *

21 июне Ленински лоамашкарча Московски паччахьалкхен университете чакхъьаьлар лаккхерча дешара заведеней общественни Iилмай кафедрай заведующей Еррисоюзни совещани.

ТIеххьарча дийнахьа Iуьре дениз болх беш яр секцеш: КПСС истории, философе, политически экономе,

(Листедоалар 2-ча оагIо тIа).

«КОСМОС-228»—СИГАЛА

ТАСС-а ХОАМ

1968 шера 21 июне Советски Союзе сигала яхийтай «Космос-228» яха аргIанара Лаьттан искусственни спутник. Спутника тIа оттаьй 1962 шера 16 марта ТАСС-а хьахайкаьча программага хьежжа космически аре дIахо тахка лаьркIа Iилман аппаратура. Спутник орбита тIа шийнай.

Спутника тIа оттаьча аппаратура болабелагIа болх бу. Координационно-вычислительни центро обработка а Iоцуукхо информацеш.

РСФСР ЛАККХЕХЬАРА СОВЕТ ГУЛЪЯРАХ ДОЛА
РСФСР ЛАККХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА УКАЗ

РСФСР Лаккхехьарча Совета Президиума соцам бу:
ВорхIазлагIа хержача Российска Советски Федеративни Социалистически Республика Лаккхехьарча Совета хьоалагIа сесси 1968 шера 17 июле гор. Москве гулъе.

РСФСР Лаккхехьарча Совета Президиума председатель Н. ЯСНОВ,

РСФСР Лаккхехьарча Совета Президиума секретарь Х. НЕФЕДОВ.

Москва,

1968 шера 21 июнь.

ПАРТИЙНИ ВАХАР

ЦIАГIАРА ЛЕКТОРЕШ — КЪАХЬЕГАМХОШТА КХЕТАМ ЛУ ШКОЛА

Къахьегамхойн коммунистически кхетам балара эгтара дукхагIо мах чуоваца формаех цаI а тха районах бахача моттигашца вIашагIъехка цIагIара лекторш. Цара тайп-тайпарча темех лекцеш ешаш беседаш еш болх бераш лекторша дакъа хьехархой ба. Лекторешна хьехархошна деча къамелашца юкъ вай мехкарем доладелахьарем событеш, партеш Советски правительствон решенеш. Тематикана юкъа йоккха моттиг дIалоац Iилма-атеистически дешаша.

ЦIагIарча лекторей болх дика вIаштIехьбаьккхаб Серженъ-Юртарча юккъерча школа. 31 лектори и юрта вIашагIъелла. Царех хIаранена хьежавдь хьехарIа па бетта-бетта диафильмаш а гойташ цига лекцеш ешаш, беседаш еш.

Алл дехаш да гойтара агитаци лекторешца къаьстта боккха доархIам болаш хилар. Тематически планагI хьежна, лекторешна беседаш еш волчу хIара хьехархочо, шуй темана эшаш йола диафильм хьа а терке, цу тIара кадраш а кхуолаш душе яш дола къамьл. Цул совгIа, нагахьа санна дуьцар республике е районе вахарах лаьца дале, хьалхагIе а плакаташ, стендаш кийчьо промышленни юрта бахамен производство хьалхалаттарий. Социалистически къахьегама Турпалий сурташ тIа а доахкаш. Масала, иштта кийчйо Эльдаров Саламу Сержень-Юртарча Р. Хатахаева цIерагIча лекторе ше йийша «Къахьегамца сий долаш ва сага аха лекци. ВIашагIкхийттаршца — массаш а цига хул цIеп новной, боккхий нах, болдлой — цIоагIа уйла еIалхийта тезийтIар лекторага. дешил чакхьиначул тIехьагIа цуига дукха хаттараш ду.

Серженъ-Юрта меттел, еррнгача районе а дика доархIаш сагIа на Очерхаджиев Ахьмал. Тиъаь иет шу дIалуш воал ша дукхабIеча хьехархочун болла. Шуй юртахошта юкъе боккха политико-массови болх бу НохчГIалгIай АССР школа заслуженни хьехархочо. Цо лекцеш еш, беседаш ю юртарча клубе, библиотеке, ферме, тракторни бригаде. Цхьабакъда, къаьстта дика кийчлу Очерхаджиев Ахьмад цIагIарча лекторешка еча зантешта. 13 наце хилар «Маьлха система деттада» аха, цун лекци. Лектора дика бовз шуй лаьуагIарш, шуна хов, царех дукхахачарна маьлха система, Веселенни дика йовзаш ца хилар. Кхетаберговча методана парна дIабоовзийта беаш ва Ахьмад цу чоалханеча тема чудоацам. Из цун ееш вIаштIехьдоел. Цаьарча мхьага етх хет ца, цхьабакъьа, из кийчъеш кIенига къахьоси-м дийлалан шуп. Лектор а, даулагIараш а заметена раьаа ба, хьехархочо, массе оагIрахьара дика кийн а ль материал хьалхашка ерах а аудитори ше дувчапох тешае шун вIаштIехьдалараш а. хIаьта далуечIаш хиниваш цу темех цваш ца кIеталеш мел дишина хIамашта хуттIабаьдар. лекторага дукха хаттараш а деш.

Очерхаджиева чоллагIча темах лаьца дуаце а, марксистеке-ленински познанешкара наха знанеш душ ю лантеш.

Кхы а дукха ба Сержень-Юрта партайни пропаганда энтузиасташ. Масала, Зина Улубаева. Иа, геттара зIаьчга саг яле а, опыт йолаш лектор я. ХIаьта цуо беседаш тайп-тайпарча темаех лаьца хул. Укх шера цо йийнача лекцей темаш яр: «Тхона дагалоагIа шо» (ленски сонаш тохарах) «Советски халкъа сийлахь-йоккха котало» Сийлахь-боккхача Дай-мехка тIемах», «Даржаш дола лаьарапин уж ца хилийтераш», «Космос тахкар», «Коммунистически мораль а дьа мораль аз, «Бъематаа лий?», кхычар. Шоашта тIалилла гIулакх дика кхочашду Эльдаров Саламу, Тохиева Зулай, кхычар.

ЦIагIарча лекторешв болх толаме хIабахьара бокххача доархIамо и лекторей совет. Цуьна юкъевода тайп-тайпара предметаш хьехача хьехархоех 5 саг. Из иштта вIаштIехьдаьккхал укхаза хан-хана дьа еш йолча выступленеш тексташта рецензи ер а ювлаш а оттагIа хилийтар хуха. Совета балха кулгалдеш шуй школа директор Эльдаров Дом-Iаьлий Зулкарин. Белгталарча ханна сийцаIоттых лекцей тематика уттаю совето, лекторей болх планагIа вIаштIехьбоех. Массаза а ах-ах шера лаьрхIа уттаю планаш. ХIаьта аккан заналтхьо, дукхагIа боза хьехархой отпускагIа хиларах къаьстта план оттаю. Планаш тIа белгалъю лекцей, беседай темаш. лектора тайпан цIа, лекци мича, малагIча дийнахь, малагIча хана дIайолалургьа. Цу долтача хIамата шоекъостал лерга лекцеш юкъагIа ца ювлийтараш тIехьа ца ахараш, лекторей болла тIаьхожам лаоттабара.

ЦIагIарча лекторей болх ва вIаштIехьбаьккхабаш Новоатагински, Шалински № 1, Новожиленски юккъерча школашка а.

Ерригаш а 608 лекторий я районе болх беш. Царга гIолла лекционни пропагандана юкъеяш вIаштIехьлоал 8000 совгIа саг. Пулухьа парте районни комитето къаьстта цIоагIа уйла тIайоахийт кхетача балха из форманна, школай директоралгеш партийни организацешта новкъостал ду ца вIашагIбоаллараш вIаштIехьъяккхарам. ХIара бетта хIана цу аьнна школай директорашцеш парторганизацей секретаращцеш семинараш ю, цаьнаш уттаеча хана тематикаех лаьца рекомендацеш тоа, методически хьехамаш ду.

ЦIагIара лекторей — шийсагIа йола къахьегамхошта кхетам балара форма. цулухьа хIара дешна шун болх тоабе гIерташ за тха.

Р. ИРИСХАНОВ,
КПСС Шали районна пропаганда агитаци отдела заведующи.

КХАЛНАЬХА НИЗАЦА

Сунженски района дукхагIа йолча колхозий партокамаша дика вIаштIехьбаьккхаб кхалнеха юкъера болх, хIаьта цхьаолаша цу хьакъехьа тоъаш балла опыт а Iоалье.

Тха районе дикагIарех я Троицкаъ яхача станице вIашагIъелла кхалнаьха Совет. XIX партсъезда цIерагIча колхоза партком секретара Г. А. Цима дика цхьайу цу Совета беча балхах. цунах тьийеала пайда. Цулуха шийна могача бесса новкъостал ду цо кхалнаьха Совета цун болх кхы а дикагIа вIаштIехьбаьккхара. Совета балла юкъе закъа лоац парткома членашна. Укх шера февраль бетта дукха кхалнах гулбеннача собрание 21 кхалсаг юкъа а йолаш кхалнаьха Совет хержар. Председателалла хержар кхаш телачеча бригада агроном Надежда Васильевна Касторкина. Цу собране кхалнаьха Совет кхь сектора йийкъар.

МеллагIа болх бузургболаш ше цIоагIа йалга хьаьъенлаа Совето укх массеха бетта. Цуи председатела Н. В. Касторкинас гоша вIаштIехьбаьккхаб шуй болх.

Хан-ханахьа кхалнаьха Советош къаьст-къаьста цун секторашен бергIолла балла планаш уттаю. ХьалхагIа уж олачаш шоай заседане йийца а йийце парткома заседанега цIоагIъе дIалт кхалнаьха Совето. Цунухьа кхалнаьха Совета болх парткома, юрта Совета, культура цIен, больница, школа балхаца айкха бувзам болаш хул.

Массаволчунна хьашт да кхалнаьха Совета берашна мишта деш, дешиоаноша мишта кхеху уж, малагIча хьалашка болх бу кхалнаха, цар са мишта лоI, иштта кхы а.

Хала эттача сехьата юкъерча школа дахь-лоаной комитета а дика новкъостал ду кхалнаьха Совето.

Дукха догIаш зийлар укх бетта. Ялат лIадийнача кхаьна дукха оасар даьлар, Оасар де колхоза наз ца тоъача кхаьчача оарцагIъаьлар кхалнаьха Совет. Мала кхийттача дийнахьа цIен ноаной, пенсионерий йоккха отрад араьлар цхаI тIа. Массехк дийнахьа болх баь дика новкъостал хир цар колхозхошта.

Кхалнаха юкъе, цIагIа а производстве а паст-хаста бIаргаго йиш а кхалнаьха Совета членаш лектор-атеист Л. И. Селешева, биолог А. М. Чебалина, химикан М. П. Тайлина, Н. В. Карамушкина иштта кхьибараш.

Хьехархочо А. Г. Рожковас кулгалдеча культурно-массови секторо доккха новкъостал ду колхоза культура цIена художественни самодеятельность вIашагIъйоллачь. сектора дукхагIа болча членаша шоаш а дакъа лоац цига, культура цIен болхлошца цхьана саг Iоалзара-маьре ахара. IоальчагIа бера регистраци ер, Советски Эскаре гIулакх де болха кагирхой накъабахара, цига гIулакх даь а баьнна цIабаьхкараша вIашагIкхетараш дара мероприятеш цхьана кийчъю.

Керда обрядеш станица болача наьха вахара юкъе а ца цIоагIъеннай. Масе лана торжественно чакхьюва уж. Кхалнаьха Совета членаша агI-ариагIа дакъа лоац цу мероприятешка, хIаьта саг маьре йолаш е йоалаеш хоза помещени кийчъярах, царна а дукхьашка ла-вана хинна ра а кийIдаьча совгIатан бехтекхаме а хул уж. Станични Совете регистраци хилале 5—6 ди хьалхагIа хоаъ бу кхалнаьха Советага.

Укх тIеххьарча цхьан шера ах шера 30 саг йоалаар. 130 бера регистраци яр торжественно станице хиннал. Уж мероприятеш кIарандийнахьа чакхьйоахача цхьа дошха цIей делеш сакиа гулалу станице бах нах. Из деррига цхьна йIйоахаца безаме ду кхалнаьха Совета членаша.

Шоай станицерча салтечун вахарах, цуи гIулакхех деррига хов кхалнаьха Совета. Уж Советски Эскаре гIулакх болча командованеца дIайхьаб письмош яьду цар.

Ши бIаь зоар сага кхалнах бах станице. ХIараннечун хилаш дезалл юкъе шийна тоъча бесса вахар. ДIахоча заман даьнах ювлаеча гIулакхаца, корта бохайу маларах дIаьмеларашца кхалнаьха вахар Iаьрждеш моттигаш нийслу, залешца боацаш, харцахьа дийна, общества дулаш даь моттигаш хIана а дIардлана а.

Масаллча хIамаш жоп эца, тIо эшаш кхалнаьха Совете боагIа кхалнах. ХIаьта Л. Н. Бабкиная кулгалдеча бытовой сектора шоашта могаш дола новкъостал дара беррига наз тIа а бохийт. ДоархIаме дош хилча кхалнаьха Совета заседане дуцаш уттаьлу.

Кхалнаьха Совет аргIагIйоал партийни организаце белгалдаь дешаш кхоачашдара. Иштта цо шуй болх вIаштIехьбаккхар тоаро хулийт лоо шера цлая кхоачашбеча, наха юкъе идейно-политическии организаторскии болх чакхбоаккхаш кхалнах юкъеэара колхоза партийни организацеша новкъостал де.

Н. БОНДАРЕНКО,
КПСС Сунженски районна кхалнаха юкъе беча балла отдела заведующи.

НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ХАЛКЪА ТIАХЬОЖАМА КОМИТЕТЕ

ГРОЗНЕРЧА КЕРТТЕРЧА ДУЛХА КОМБИНАТЕИ, РЕСПУБЛИКА КОЛХОЗАШКЕИ СОВХОЗАШКИ НАХЬАРИЙ-ЦIОКАЙ БЕЛАЙ ДИКА ЦА ХИЛАРАХИ ВО ЛЕЛАЕШ ХИЛАРАХИ

Нохч - ГIалгIай халкъа тIахьожама Комитето баьча тохкамах гучадаьннад Грозненски керттерча дулха комбинатo, Респотребсоюза заготконторашa, республика колхозаша, совхозаша нахьарий - цIокай бедала дикал лакхьяран уж меттахьа хилийтарах е йоагIа терке ец ца хилар.

Грозненски керттерча дулха комбината (директор И. Рогов) 1967 шерех укх шера 1 кварталех кийчача тайпанех даьча доалдьча хьайбашта гIера дакьхал 438,7 эзар пихь-цIока, царех 246,2 эзар, е 56,1 процент телатий заводашка дIалахьийтад III-гIчен IV-чен сортагIа, 762-варденна, 3590 килограмм — чIегилгаш, 6,6 эзар пихь - цIока вIашагIлаьха тIа а доттал. ДIаухийта бедал во хиларах комбината 39 эзар сома зе хинад. Комбината пехашка тулалеш хьадоадача нахьарашта - цIокашта дукха производственни айпаш тулайт. Царех дуьзагIа дакъа гаргга дараш тийда, оттаIалаь, Iургаш даьха, дулх тIадалдийта да. Хьайбай нахьарашта - цIокашта тулача айпех дикка дукхадараш доадалетьа хьайбаш во делалар бахьан хул. Хьайбай базашка себорца, къона - къаьна дараш пов моаш къеста а ца деш лелаху, кхоачам балла юкъе кхахьаш электролекилага, зоаде дохийташ хьайбаш лувчадаш. ГIожача тайпара телхаш нахьарашта-цIокашта юххьанца ду гIулакх дара, консервировани ера, лорадеш лелалара технологи. Дулхаьдоаната пехе хIана а тIехьа болх бе белалдий таш нахьараш - цIокаш дулах-хьоаналах цIеп ду мацина. Хьайбаш тудадерашта, обрядчикашта, мездрильщикашта балла цах продукце дикала хьежна телац. Мела лелабу кадрай квалификаци лакхъяра болх.

Дулха комбината керттерча технолога И. Овчинникова а ветеринарни тIахьожама отдела начальника И. Лунгасовеи во кхоачамбу цоашта тIалехка дехкараш, арахецача продукце дикала бехктоксам лакхбац.

Массала а ахар во, республика колхозашен совхозашен заготпунктшка дIатела нахьараш-цIокаш тулалеш даь айпаш долаш, во обработка ю, нардоалара, айпаш хилара болгалонаш йолаш хул. Иштта, масала, Сунженски района «Восход» яхача колхозе (председатель И. Ферзаули) укх шера апреле заготконторага дIалаьла цхьан пхьанна а хIамашца пайдана доаеча ловица 12 пихьа 160 кхаккен, хIаьта из баьхьан 293 сома зе а хинад цунна.

Нохч - ГIалгIай АССР юрта боахама Министерства ветеринарни служба во кхоачаншуп хьайбай цIока дIал хулча кхоачашда къорсам доаттабара хьахъеха йола правительствон решени. 1967 шера республике гIоллара деррига доахах 26 процент хухаш доарша хинна уж.

Дальцея тха тIадохек кхаькхий дерггега дехкарах бола РСФСР Министрий Совета 1960 шера 11 июнера сецам телха а беш, Шелковски производствени управлене (начальник И. Самарский) болашанна 1967 шера лерга а дерга дIабеннаб 6370 кхакха. Цу районе «Красный пахарь» яхача колхозе (председатель И. Билетов) 1966 шера дарга а дерга боагIабаб баьнна ханна 1000 кхакха. Цунах дарна 4100 сома лоагIа дIадаьккхад, бахьана хулча зенашца хIа а дахьрхIа. 1967 шера цу колхозо баьнна 2440 кхакха лерга. Цу тайпара тоала гIулакхаш даьд Наурски района «Терский» совхозе а «Россия» яхача колхозе а, Сунженски района дукхагIча колхозе.

Республика дукхача колхозашкен совхозашкен дерагIа лелаиц нахьарий - цIокай учет. Иштта, духхьала цхьан Шелковски района боахамашка 1967 шера дIа ца доархIаш дитал тайп-тайпара зела 5,5 эзар совгIа пихь-цIока. Республика деррига а боахамашка къоастабаьбаш нахьараш - цIокаш тулдара а меттахьа хилийтара а бехктокхаме бола нах, вIаштIехьдаьккхадац йолаш бола ГОСТ-ашк инструкцеши царна Iамаенга.

Нохч - ГIалгIай АССР юрта боахама министра хьайбашта волча заместителa И. Наурбиева нахьараш - цIокаш дикагIа хилийтара доаттабаша баргболна тIахьожам а доаттабаш, деха доагIар районаш производственни управленешей, колхозий, совхозий кулгалдошкарен специалистошкарен хьа а дехац.

Нохч - ГIалгIай респотребсоюза заготовкай управлене (ин. Пушкина, Мамулова) вIалла а лолдаш бола бап нахьараш - цIокаш дIателлараша — дIателача бедала дикал дикхъяра гIулакха, колхозаштен совхозаштен новкъостал даш сырьесдикаш кийчбара, хьайбаш доалеча шоай пункташка уж квалифицированни доадеара вIаштIехьдаккхаш. Респотребсоюза базашкен пункташкен гIожа телхаш ветеринарно - санитарни бекъоаш, колхозашкарен совхозашкарен нахьараш-цIокаш дIайбела тIехьадулайт, царгара дIайбеча бедала дикал дехьо.

Халкъа тIахьожама Комитето сецам баь:

Грозненски керттерча дулха комбината кулгалнийн ин. [illegible] Гакаева, Нохч - ГIалгIай АССР [illegible] министерство (и. Наурбиев), респотребсоюза заготовкай управлене (ин Пушкина, Мамулова), Шелковской Сунженски юрта боахама производственни управленеш (ин. Самарский, Вачнянов), «Красный пахарь», «Восход» яхача колхозий председателаш ин. Билетова Ферзаули цу сецам тIа белгалдаьха кхоачам боацараш дIадаха декхарийла бе:

Грозненски керттерча дулха комбината директора и. Рогова керттерча инженера я. Гакаева дулха комбинато мехка телатий заводашта охийта нахьарий - цIокай дикал деха хилар белгалде, цу гIулакх кертерадакъа декхарийла бе;

Хьайбаш тулдадара тIахьожам ца лоаттабарах, нахьарашта - цIокашта консервировани ера технологи дерттIа ца делаарах, из бахьан холаш дукха нахьарий - цIокай продукци пайдана йоаца яхарах, заводашта из лохача сортегIа дIахийтарах Грозненски керттерча дулха комбината керттерча технолога И. Овчинникова бехк билла;

Производственно - ветеринарни тIахьожам мел ла лоаттабарах, дийнача хьайбай цIокаш ца талхийтара эша гIулакхаш ца дарах Грозненски керттерча дулха комбината ветеринарни тIахьожама отдела начальника и. Лигасова бехк билла;

Пачхьалкхена дIателача нахьарий-цIокай дикал лакхъяра болх кхоачамбоацаш хиларах, даьнна кхаькхий ца лергийтара де доагIа гIулакхаш дарах, колхозашкен совхозашкен цIена вIалхарча кхопаца къовсам лоаттабара ветеринарно - профилактически гIулакхаш чакхдаьара лоаттабу тIахьожам мела хиларах Шелковской юрта боахама производственни управлене начальник и. Самарскийн цу управлене ветеринарни лор и. Королева, Сунженски юрта боахама производственни управлене керттера зоотехник Кирова белгалъбала;

Партен правительствон сецамаш а хIаьта иштта юрта боахама районни управлене приказаш а кхоачашдара дисциплина йоацаш хиларах, даьнна кхаькхий телхадарах, нахьарий-цIокай учет дерттIа ца леларах Шелковски района «Красный пахарь» яхача колхоза председатела и. Билетова цIоагIа бехк билла.

Халкъа тIахьожама районни а городской а комитеташ, Грозненски керттерча дулха комбината, республика колхозийи совхозийи халкъа тIахьожама группаш декхарийла яй пачхьалкхена телача нахьарий - цIокай учет леларе уж меттахьа хилийтара, дика хилийтара хаддаза хан-ханахьа тIахьожам лоаттабе.

ТаджикистанЪе лоаманца, дуненгIа эггара лакхагIча, 300 метр лакха болча Нурекски ГЭС-а плотина массе дола Вахш касута дIакъоалаоголоча моттига чуйнина болх беш латт. Тахан беш латт эггара бехктоххамегIа бола болх — лакхача плотина кIийлек бетонна Iоакъа хьоеш латт. Чоалхане армокаркасаш уттаелга доладенная укхаза. Уж вIашагIъекхача тIехдика къахьег Геннадий Трофимович Трегубов керте латтача коммунистически къахьегама бригадацарча сварщикашъе.

Сурта тIа: Г. Т. Трегубова сварщикий-монтажникий бригада армокаркасаш уттаеш я.

С. Самонова сурт.
ТАСС фотохроника.

СААМСКИ БЫТА МУЗЕЙ

Денаха доацача саамо кхоча халкъа викалаш хIана чубахеча Кольски ахгIайрен гIерча Ловозерово яхача юртарча комфортабельни кердача цIеношта лелле ювадита лаьрхIад саамаша вежаш, кувакаш, тупаш ола кинна массеха къьнара цIа. Коаста е бах чIагилгех дель ткоенаш е деваш доль уж кагий цIенолгаш саамски быта моттигерча музея экспонаташ кургъа. Мурмански краеведчески музея филиал кургьа цунах.

Саамы — Кольски ахгIайран аборигенаш. Эггара къахе уж уххара беза хайна ца керда нахрам бIешера лоархIаш а. Революци хиллалехьа лезарешен массален кхоачабаь дIебоаеш лаьттаб саамаш. Ши эзар гаргга саг маре воацаш долча цу эIамигача халкъо хIанзарча цивилизаце деррига бернатах пайда эц. Саамски быта музей юкъ революци хиллалехьарча саамий быт хьехьоккеш йола доархIама экспонаташ чугулдьна моттигерча школа-интерната Ловозера къайийлла музей хиннача. Кердача музее хьа цхьокаш кургда совески къьнара вахар хьокха ца Iеш, эIамигача халкъа хIанзара вахар я, Кольски ахгIайрен тIа эггара боккхагIа болча «Тундра» яхача саамски совхоз пеладача боахама гIуллакхаш в. Хьана бахкарадача йовзаргьа хьехархой, лораш, халкъа боахама специалисташ а хиина дIаэттача саамы халкъа эггара хьалхарча викалий биографеш а.

Михаил ПОПОВ,
АПН корреспондент.

ЛЕНИНСКИ ПАРТИ—ХАЛКЪА АВАНГАРД

Сийлахь-боккхача Октябро хьалхиелла социализма дуне бIубенна хIахьалацикахьа хола. кердача общественни строя кхоачалургIоаца торонаши ший ль лакха доалаш латтача капитализма дунена гаргара цун йоккхий совленаши хьа а хьохкхаш. Цо лорда эгIазел хьоаш дунен халкъашта юкъерча реакце. ТIа-тIа цIоагIагIа дегIаухаш йола методш шараенаде низ ца кхоачаш а чувен аракьаран политика чIоагIагIа юкъагIьесаш хилара тIаутталуш а йолча империализмо. эггара хьалха американски империализмо тIема авантюраш нийса тIа-тIа дукхагIа низ тIабохийт социалистически мехкашта, коммунистически болачагIа демократически болама дукхьала тийшача балхагIа политически идеологически къовсам лоттабара.

Исторически дегIадахара хIанзарча этапа кIоарга марксистско-ленински анализ яра лаоза тIа КПСС ЦК апрельски (1968 шера) Пленума. вывод ьай из этап капитализманен социализманен юкъера идеологически къовсам чIоагIа шобалаоза белгал йоалаш хилар. ХIана еррига йоккха антикоммунистически пропаганда аппарат тIаерзадьа социалистически мехкий. дунен халкъашта юкъерча коммунистически болама цхьаагIо цадъяра, хIанзара хьалха латта низаш вIашагIдахара, социалистически общество чура буххьаккхара.

Шуй тийша болх чакхбаккхара антикоммунизмо эггара хьалха оагIув йилл националистически ревизионистески элементашна. тоххаш йола хIана цар новкъосталла социалистически мехкий къахьегамхой цхьоагIон керттерча лаьда — болхлой класса керттерча къахьаш цун авангардан — коммунистически партешта духьалъерзаар леталдеш. Из-м кхеталеш а да. хIана аьлча империалисташъен цар идеологически дьаштеш доалаш социализма мехкашка кулгалдара дакъа коммунистически партешна хилар. Дунен халкъашта юкъерча реакцей укхаза а бIаргаго дора халкъаца цхьана социалистически общество хьалъеш а эргIбоацаш. из хьалъяра гIулакхашта когтаха ешш латтув баьнача минута социалистически строй на дукхьал атака илургболаш йола «оппозицие партеш».

Пиртара хьалоладенна за социализма мехкашка общественни вахара «либерализаци» яра хаьц лозунгаш. укхаза социализмана дукхалерча. халкъа духхьаларча элементий кулгаш ласта гIертар. Пиртара хьдоагIаш за коммунистически партей доархIам мелбе социалистически мехкий пачхьалкхен, экономически, идеологически вахара уж юкъегIерта па йоагIилга а шосветительни яхаш долча гIулакхех цар кхоачамбе безлага а хьахьокхa гIертар. Кхеталеш за, социалистически мехкашка легIадахара объективни закономерносташка дилача цу деррига хIамашка цхьаккха тайпа контика доалуш ца хилар. болхлой класса. къахьегамхоех болча дукхача нахьта оалагарча хьаштаинта духхьала. дунен халкъаинта юкъерча империалистически реакце аьтува боахаш уж хилар.

I.

Ах бIаь совгIа шера Сийлахь-боккхача Октябро байракха кIал вай мехко хьабелача накъе бакъъьй социализм коммунизмо толаме хьалъяра йола тешаме гаранти Коммунистически парте кулгаллетга хиларах латта марксистско-ленински хьехама керттерчи шедо йоапачен истинех цаI. Духхьал цуи гIулакхашна айкха зийзад В. И. Ленина кердо общество хьалъелга. «ГIулгалдара,—аьлар Ленина,—цIоагIоеннача революционерий - коммунистий эскар хиза деза, из доладь за. цунах оза парти» (Соч., йизза гулдам. т. 42, агI. 254).

Октябрьски революце шера чакъ хьабийлдаб вай мехка производительни низаш легIадоаладара даьха сакхетамеча исторически творчествана. хьабакъьа, не хьахкеллача строя объективни совленаш мел йоккхий яле а, царна шоашта автоматически, марксистско - ленински парте нийса политика йоагIаш могIамдацар социализмаи коммунизман кода котъа IалашIе. Общество легIайоалалара дакъе нах къаьстта боккхача доархIаме бале а. дикагIа долча вахарга кхача уж гIертарах кхоачам хилаш, из арахIае бакъаль вIаштталара кхы а ванеш. опыт. хьаьккьал ая. Iилман лаоща тIа политика белгалдаккхилеш хIара динамически объективни закон лоааш. болажар болчьанIа чакхбоахадеш вай.

Шанха общественно - экономически формацей санна йоаш, социализм ар-шегIа хьа ца а хилаш наггаха сихь чакхь лаьна сакхетаме леладеш йола гIулакхаш бахьан доаш хьалъеш я. Социализм коммунизми толаме хьалъе йиш яц общество легIадахара объективни законаш наха дайзачуш шоай политически гIулакхашка царех кхетамга ког гIортодга еш уж хилачуш тIехьагIа мара. Цу тайпарча гIерса масантабаш мекагIа ме хул. социально-экономически законаш кIоаргагIа ме хул, дукхагIа хилац дарган ерригача пачхьалкхен общественни организацей общества безоргача члений гIулакхаш цхьана лосталелга. Из кхоачашдургдаш общество легIадахара законаш дика довзаш толамагIа йолча революционни теореца, къовсаме мехIадахаш цуи наькъаш кIоарга кхеталеш хIара хоккхачеш эIамигачеш гIулакх тIа общества хьашташ теркал а деш, еррига пачхьалкхен доархIамеча уйланга хьалхие лелаеш йолча организацета мара. Вай мехка опыто кхыча мехкашка социализм хьалъяра практико тешал ду, духхьал из тайпа организаци марксистско-ленински парти хилара.

Коммунистически партегара дIадикхача вайцига а а ю, хила ийш а ю. йолаш КПСС ЦК Генеральни секретара Л. И. Брежнева Сийлахь-боккхача Октябра [illegible] [illegible] доклад [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] цIера [illegible] групнаш, деррига къонийн напознаси. деррига наьлий хьаштаэ хьалаоаш теелал ерстоаш. уж къаьстта [illegible] политика тардергIаш [illegible] дIа тайпа политически организации. Парте йолкхо ю хIара веннача гIулакхий кагийн каогIеш йола тоатодгаш хоза тардуш цхьана вIашагIа а дертадуш цуз бола тоотох а хинна цхьан ааргIа зесталаза.

Селах дайт Коммунистически парте низ, селе йиш хулийт цунна шийга кхьача дерригача советски халкъа организатори политически баьчч хилара дикка иштта толаме кхоачашде?

КПСС низ сенах латт аьлча, из латт, деррига дунен болхлой класса тIеха революционни идеологи — марксизмаша-ленинизмаша из хьадахе леладеш хIилбах. Из толамагIа йола революционни теорех ког гIортала еш а ловдача хьалашка хьекхна из творчески легIа а ахуваш, общественни вахара деррига реалистически Iилманца бакъъал политика уттаеш а хилара. Масала, социализмагара коммунизмага дехлара закономерносташ хьа а ел., парте бакъдаль хьалтадара коммунизм хоттакахара материально-технически база хьаьелга, социалистически пачхьалкхен коммунистически самоуправленега долдаьхаш дегIадоладайтi. Социалистически общественни отношенеш эргIайоалаш толаш. советски общество [illegible] [illegible] [illegible] Вай парте дохха дакъа лоац хIанзарча дунен дегIадахаш. дунен халкъашта юкъерча [illegible] болхлой болама [illegible] бераста.

КПСС низ сенах латт аьлча, из латт, цIоагIа сакхетаме партийни дисциплина йолаш, дешин хьанар долаш, парте гIулакха хьалхара бехктокхам хетам хилара белгалбола, цхьатара уйлани цхьатара гIулакхаши доаши болча коммунизма котала бахьаш къовсам лоаттабей дечаде цхьоагIо из хиларах. ХIанз вай партигIалашта юкъе ва болхлой класса, колхозни ахархой, советски интеллигенце хьалха лата. эггара сакхетамегIа йола дакъа доархIам волдз 13 миллиони 180 эзари коммунист.

КПСС низ сенах латт аьлча, из латт, шуй духхах-цIийх долча а вIашагIатесдоацаче а гоннашка гIоная из халкъаша. къахьегача дукхача адамашца ювзаенна хиларах. цун деррига гIулакхаш царех кхоллато низ боалдгаш уж творчески хьинар долаш белгаха кIоаргга тайпа лелалеш хиларах. Даим новкъостал деш оагIув хьаллелаш уж хилларах цу кор гIертолга ерах. Вай мехка болхлой класса. ахархой. интеллигенцие дукхача шелашка Iоакьна исторически опытах дог тийшал хилнина хьаштакара дIайнкхача кхы тайпа хьашташ Коммунистически парте ца хиннилгахи доацилгахи. парте меллагIа тайпана оттадаь а лаьрххIа хIама оттадича а. моллагIа тайпа декхар цо хьалхадаьккхача а, лаьрхIа уж деррига хIамаши декхараш советски наха дагалаттарашта ца теттареш цаь ховлдамболаш дола дакъа а доацаш кхоачашдеш хилара.

Парте декхар а дь шийна хьалхашка оттадаь хинад саго сага эксплуатаци яра гIулакхаш. социальни къаман Iазапа деррига тайпаш дIадоахилга. социализм хьалъяра. хIаьта парте из декхар кхоачам а дарц. Парте декхар оттадаьар низ бола социалистически экономика хьае. халкъа вахара материальни культурни бонрам айбе аьнна. хIаьта из декхар а толаме кхоачашдаьд. ХIанз парте шийна хьалхашка декхар оттадаь коммунистически общество хьалъе аьнна. хIаьта из тайпа общество хьалъергхиларах советски нах дог тийша а ба.

2.

Коммунизм хьалъеша — беррига мохк. цуи экономика. цаьха общественни отношенеш духовни паргIатон чулоацам йола чоалхане массе аргIоавтьавен процесс. ТIа-тIа йоккхагIа хулаш йоача цу гIерса цхьатабашен хIаьта иштта хана хьалуш латтача дунен халкъашта юкъерча хьалеш дIадех вай деныл...

———

«СЕРДАЛО»

СЕЛХАН ХЬЕКХАЧА АЬЛА ХЬАЖ

Йолчча тайнара ахкан хозле йовзаргьаш хIана Iуйрийна йол хьошача цу хинначоа. Кер бина балаш тхиро «гурх» баь уллаче аьла хьажах.

Овашта, аьлеџна, хьунаџта чIеххьашнара шиЙ дошо зIанараш хьалхарIа хьалъара а тайсе шортта гучабеллалх. Цу хенна арабоал «Назрановский» совхоза мангалхой. Коснахьина, тракторий мотораша, наха кафоерзаю аре.

Миттц къахьегамах йизе, сакъерламе йоагIа цу совхоза Тийе-хий дахача дагIенашка хIара Iуйре. Укказа а Дошлакъ-Юртарча отделене доакъар кийчду бригада. Укх шера мара вIашатIъелдаац из. Чубаха цlенош хьалде кхийнадац. Цудухьа уккхазарча ферма помещенешкех шоаш техача чаьтарашкех биЙсаш а йоахаш кIиран цкъа мара цIа ца болхаш уккха Iеш ва 23 саг.

Цар деккар — шиЙ хеннахьа «чам» па бойташ аргIаш а дагь 600 тонн йол дIаоттае.

— Маца хул цул дикагIа «чам?» — хетт аз аргIа са нийсбеш воаллача дика ха яхача Зязиков Iаьлийга.

ВиЙ бизза йол хьа а кийне хьаж а кьакхе сога хьалу Iаьлас.

— Хьажал. Яр селхан хьекха я хьона. Ди дIайха хиларах йоагIIача тайпара ловсаръийтаЙ йол. Ткьы кьаьнха ди дъьнкхадаларе миттта хургьацар уккхан чом. Укх тайпара йол а хьаЙбаш лададераша дикагIа доархIар.

Кхашка хьалкнйнача Iаьлийна дика хев доакъар миштта хила деза.

— Хьажхаран йол вIашагIтохарац духхатIа долийте а цаI ах шинь ди мара дадийтац оаха, — йоах мангалхой бригадира гIолча Эгиев Хьусейна. Ха кулпалуча хана, йоачан хилиргахьа гIертача хана Iаьха симентикаш фу йоах хьожа бевзаш бац болдлой. Мангалнойта шоиштта юкъе а «барометраш».

Укх гаргтарча деношка йоачан хургьа йоал са дето, — кхаш нах ситбу аргIаш деча Даурбеков Уцана.

АргIаш доаккхий дац уккхаза. Цхьа миттех тони мара хургьац хIаранех. Гаьннара йол вIашкъ а уззаш доакхий аргIаш дечул аттагIа да уж карий дина, йоах доакъар Iалашдераша.

Ловдна аьлча, гуш да боллой дегIара къахьета чIоагIо аь болга.

— Къахьетта тержан тIабахийта вIаштIехьдалькхаьц оаха доакъар Iалашдела, — йоах мангалхой болх миштта лел хьажа веача совхоза директора нов. Пляева. — ХIана уккхаза болх берина хIаране 150 сомал чухьанахьа ахча эцац бетта, цул совгIа Iалашкъль йол дика хилча 10 процент преми тIакхет.

Бригада учетчика хьахьхих ведомость. Ялх дийнахь баьча балхах хIара тайпон цIера хьалхашка дIаладдаь 30, 45, 50 ххы совгIа а сом латт.

Миттта шоаш беча балхах хьадоагIачо хьинар айду наьха, доадойт къахьета.

Цудухьа сменах цаI ах — шинь норма кхоачашъеш нах ба уккхаза.

Дукха ха я Дудургов Яхьаьй йолхьинг тIехьа долча «Белорусах» тIа цIе вымпел агIа. Бригадерча 4 агрегато мел хьокха йол ловсара йоддаше а ххы ха ца туллийташ кийсача мугIарех Iешал цо.

— Сона нормах йоагIа 18 гектар хьа а хьекхе дIчвора учетчик, — йоах Яхьаье. — Сарахьа аз хетаргахьа зIалаьрхIачча из миссел цхьаькха участок аьлац «цIенью» аз. ТIаккха масса процент хул цох? — беташ бу мангалхочо.

Цунна новкъостал деш йоллынга тIа оагIа БуровIалхарe 7-ча класса дешархо Зязиков Хьасан. Дика ахархо хургва; хьисан хьалац, аро езаш кIацик ва, — йоах цох Яхьаьс.

Хьасан цхьаь аац уккхаза. Цунна тIаккхьа холаш деш дукха лел лакхерча классашкара дешархой. Царна юкъе хинача къахьегамца белгалбевнаб Угурчиев Савраьйк, Ядтиев Махьмад, Местоев Вахьлудин, кхьбараш. Уж баьлкаб шоаЙ дахьтта новкъостал де, хоза, йоккха аренаш йоаза, школе ихачубахалехьа ахархочун къахьегама чам боаза.

Докъанка, аьлеџна гIеала таьна хоз моторий, косилкай зазгIо тата. Укказа хьинаре къахьегаш хиларе тешал ду цаьаддаш доккхий аьла паркхаш урагIкхухьаш даттача Гамурзиен Бембулата стогометатела.

Цхи-ялх балха ди мара дац укказа мангал хьакха йолабенна. Бакъда, йоккхий аренаш «кьшай» мангалхоаша цу доацача хана, урагIдахийтад клевер ххача аьла 14 аргIа.

Ерригга а бригаз коллективо хьакха езар 500 гектар хилал дIайийна а зрий кьяза а баьцан а. ШиЙ ханахьа хьакха а хьекха из вIашкатоха торонаш йолаш я укказа, хIаьта царех пайда эца хозз нах а ба.

Совхоза доакъар Iалашдеча нерттера доархIаш я аз юаца бригада. Цул хьокхамца болх дIабеладьй совхоза кхыча отделенешка. Массанахьа из санна йоаз бригадаш вIашагIъеххаЙ доакъар Iалашде.

Совхоза кулгалхойи специалистати тешаш ба шоай доадаш IаЙ кхы мона дусарг ца хиларах. Плапах кийчъе лаьрхIача 2300 тонна ах-и хIаьта а IотIатоха уЙла йолаш ба укказа. Цу гIулакха кийчо аьЙ укказа хьалхе а. Цхьаккча шера а хиннанц укказа укх шера санна дIайийна дукха баьцаш, мар зIалаьцад 800 гектар лаьтта, хIаьта уж дика а хьийкъаЙ. Цхьалонча кхашкара гуйра хьагIаххачалехьа шоаза-кхоаза бун хьакха дерхI укказа. Укх тIеддьарла кана хулача йоачаша хьонк санна хьалтIаухийт уж.

...Хоза хьаж я уккхазарча аьлах тьаеттадур. Миттта йолча ханна аргIаш цв даьр йол яц, аьлар оаха цигара дIаделхаш, вокха саг Зязиков Iаьла дага а веза.

М. ЗАНГИЕВ.

120 совгIача мехкарча хьаьшашта лаьрхIа

120 совгIача мехкара боагIа вихалаш эза беззача тайпара тIаьца могтта кийчлуш я болгарски столаша «Диана» спортивни комплексе хьалъетта кагирхой форуме дакъадоацараш чуIертбола керда 16-аза вIаштIардаь цIенош.

СУРТА ТIА: «Диана» спортивни комплекса корпусаш.

БТА—ТАСС сурт.

КИЙЧО ЕШ ДА ТХО

Хетаргахьа укх шера шортта болх хулийтаргба тхона, мелькомбината боллошта. Наьсарерча ахархоша хьуьнкъаш латтача алаташа хьахьокх из.

ХIи, мукха доккхий фийташ хулаш латт совхоза кханка, хаваш IажагIлуш, даллуш доагIа. Ялат сихха чуэна кийчлуш ба механизаторш.

Бехктоххаме дешар да тхона хьалхашка латтар а. Цар хала хьункьадаь ялат хоа из деш цIенцаь, доккьадаь дIаоттале деза амбарашка. Атта болх бац из.

Цулудьа оаха укх шера къаьстта тергам тIабахийта кийчо ю. Тоаеш, цIенъеш латт помещенеш, оборудоваш. Цхьан сахьто 24 тонн кIа цIен а деш доккьат «ДСП-24» аза сушилка кийча а тахан ялат [illegible] а. 6 000 тонн на беза ялат дIаоттале [illegible] кийчъяЙ йола ерриге а. Цхьаьккха шера [illegible] из миттта [illegible]. Цкъа дIаохтадача массахана а латтац цу складашка ялат. Кхычахьа из дIа а вхухьаш йоассалу уж юкъ-юкъе. Из дIахьошине а совхозаша хьахлухьар оаха цига чутасса кийчлу. Миттта конвейера хьисаме лел тха болх.

Тоадеш, цIендеш латт доккхий тарамаш, кхьйола механизмаш. Элеватора кон хьачухьача, ихе минота мара затохашшина латта езаш укказа. Цу сахьето Iейоаесе а йийя цравоалийт из. Хьалха санна аргIаш хургаш тха цеIар тIа. Кхашкара доагIа ялат чакхдаха, цIенде, доккьаде къаьстта бригадаш вIашагIтехаЙ. Дийнахь а буса гменах берrба цар болх.

ХIана керда хьуькъам хьачуоаро ел йола кийчо йистеяла йоал. Цу балха хьалха латт дуккача шерашка мелькомбината механизаш тоаеш хьавоагIа Хаббиев Абукара кулгаллу механизаторий бригада.

М. ЕВЛОЕВ.

Наьсарерчо мелькомбината портттора инженер.

ОБЩЕСТВЕННИ IИЛМАЙ СИЙЛАХЬА ГIУЛАКХ

(Чистадоалар. Доалаур I-гIча оагIо тIа).

Iилман коммунизма. Цига дIахо йийцаю общественни Iилмаш дIахо дегIадоаладоаи хIанзарча этапе идеологически болх чIоагIбарни де дезарий хьакъехьа КПСС ЦК Политбюро членалла кандидата. КПСС ЦК секретара П. Н. Демичева аь доклад а хIаьта миттта СССР лакхехчен юкъеча специальни образоване министра В. П. Елютина, СССР Iилмай Академе вице-президента академика А. М. Румянцевен аь содокладаш а.

Секцашка къамаьлаш дьча «общественни Iилмай кафедрай заведующеща, вузий кулгалхошеи партийни организацеЙ секретарашеи, боккхагIа йолча Iилмахоша оьла хиива белгалйоахо «общественни Iилмаш дIахо дегIадоаладаран коммунизм къалъечара цер лоархIам лакхбаран де дезарий хьакъехьа» КПСС ЦК-ас бьача сецаме вузийн Iилма-тохкама учрежденейн идейнии Iилмаин вахара еш йола йоккхаи дикен оакиии. Совещание дакъа лаьцараша дIа-юха ийцао дешара процесс вIаштIехьъийкхара, общественни Iилмай дакъе Iилма-тохкама болх вIештIехьбаккхара опит. Цар белгалдьаьхар студенташка болча кагирхошта идейно-политически кхетам баларе болх чIоагIбар боккхача лоархIаме хилар.

Делкъа тIехьагIа тIеххьара пленарни заседани хилар. Цига ладийгIаш сецнеЙ кулгалхоша дьача хоамашка.

ГулбеннараЩа къаобалийр общественни Iилмаш хьехара идейно-теоретически методически боарам лакхбаь, общественни Iилмай лоархIамегIарча проблемашта деш дола Iилман тохкамаш дегIадоаладарa, преподавателий состав тоара, цар квалификаци лакхъяра, студенташта коммунистически кхетам луш бу болх чIоагIбара общественни Iилмаш хьехарен КПСС истори, философи, политически экономи, Iилман коммунизм Iилмаи нахъкъаьа кийчъерен кхыча лоархIамегIарча дешашта совещание сина рекомендацеш. Рекомендацешка белгалдаькхад лакхерча дешара заведеней профессорий преподавателийи коллективаша, общественни Iилмай кафедраша парте XXIII-ча съезда, КПСС ЦК апрельски (1968 ш.) Пленума решенеш, «Общественни Iилмаш дIахо дегIадоаладаран коммунизм хьалъечара цар лоархIам лакхбаран де дезарий хьакъехьа» КПСС ЦК-ас баь сецам бизза кхочашбера дакха деаг мел доацар деогхиларах дог ийша хилар. Лакхерча дешара заведенешкара берига дешара-кхетаме Iилмани болх дIахо айбелга, белгалдоаккх цу документа тIа В. И. Ленин вьача дийнахьа деза 100 шу дизарe сна кийчоцIа дувза деза. Цу хана кертера уйла тIеерзаиза ерьац общественни, юкъера Iилмаш, къаьстта шоай тайпара дисциплинаш хьехара идейно-теоретически боарам лакхбара, хургбола специалистии кхебеча хIара преподавателя дьинаре дакъа лаьаца, студенташка болча кагирхошта коммунистически кхетам балаоа беш бола беррига болх эргабьккха тоабаран цун эффективность лакхъяран.

СССР лакхерчен юкъерча специальни образоване министра В. П. Елютина жоа тиЙлар совещание дакъа лоацараша лаьча дукккхача хаттараьшта, дукккхача эзарех латта общественни Iилмай преподавателий отряд тIахьийтар В. И. Ленин вьача дийнахьа деза 100 шу дизарe преподавательски Iилмани гIуллахашка, советски кагирхошта идеологически кхетам луча кеодача гIулакхашца белгалдаккхара.

Совещание дакъа лоацараша чIоагIагIа оаьзахиива гIаийцар Советски Союза Коммунистически парте Центральни Комитетага дохийта моогшала письмо. Цу гIа вай парте ленински ЦК-ана доги лу цар советски студенташта коммунистически теша дег чу боссабеча бакъахьаоча гIулакха, социалистически Даьхенен Коммунистически партеген боарам [illegible] чIоагIа мутIахьа хургбола дIаха квалифицированни специалисташ хьехара шоай деррига низам. Дукха опыт дIалуогхиларах.

И. КОЗЛОВСКИЙ, В. КИЯЕВ.

(ТАСС КОРР.).

Москва.

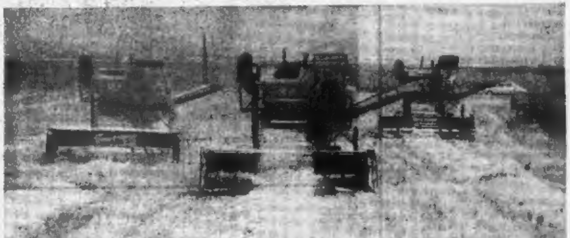

ДАГЕСТАНСКИ ССР. Колхозийи совхозийи кхашка ялат чуэцилга доладенна.

Сурта тIа: «Новогрозненский» совхозе касараш хьаа а ийлеш, сердаш латт.

Р. Дина сурт.

ТАСС фотохроника.

ССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА СОЮЗА СОВЕТЕН КЪАМИЙ СОВЕТЕН МАССАЗАРЧА КОМИССЕШКА

(Чистадоалар. Доалаур I-гIча оагIо тIа).

В. И. Ленина цкъа сайне, дукхахал а белгалдаьллаа саг йоалаяра-ихарен дезалеи дьяъе Советски Iаьлаьо чакхдоахача гIулакхиЙ Iалаьнате боккха общественни политически лоархIам хилар, боаьоша йолча социалистически лардаш тIа дезал эргабоаккхарбола материальни правственно-правоаш хьалаш вIащтIехьалахара деккар уттадаь. Советски законодательство естественно дIахо дахьен дIахо дегIадоаладеш лаьрхIа я саг йоаллара-ихарен дезален хьакъехьарча лардиЙ хIанзара проект. Цо хьахьокх дезал чIоагIбара, кхуаш йоагIача тIехьенна кхетам балара вай партец Советски пачхьалкхенон даим еш йола йоакхо.

Законодательства лардиЙ проект кепатохарца дувзадена предложенеши замечанеши тIайолаш гражданашкарeй организацешкарeй дукха письмош кхьачад СССР Лакхехьарча Совета палатай комиссешка. Цул совгIа, Iалаьнате дукха письмош дьъхкад «Известия» яхача газета редакцега. Проектах лаьца замечанеши предложенеши сиЙай дуккъача министерствашa, ведомствашa, Iилмаин дешарeк заведенешa, суда, прокуратура, адвокатура боллоша.

Лардий проект йорра йийцай предприятешка, учрежденешка, колхозашкеи совхозашкеи, Iилмаин институташка а вузашка а, хIаьта миттта кепайоазон тIа а. Хьачуенача замечанешкеи предложенешкеи, хьавIашагIа а теха, депутаташа — лардий проекта тIа биъх беш йолча ерригача вахте а массазарча комиссе членаша дакъа а лоцищ, хьежаб кийчоа комиссе заседане. ДукхагIа йолча предложенеша юкъераш проекта ахьа положенеш а — саг йоалаяр-ихар чIоагIдарен вIашагIлакхарен, судага гIолла бера да ваьа дIаоттаьара хьалаш, даи нанеи мари сесари хилиаха дола бер дарах лолча тешал тIа даьх лаьца йоазошлар, алименташ хьалхкара порядоки цар боарамаши, н. кх. дI. Письмой автораша къобалъю проект, цо советски дезал чIоагIбара наьха санна йоакхо еш хилар хьахкхайхаларца.

Цкьана хиннача заседане дакъа лаьцараша — СССР Лакхехьарча Совета палатай массазарча комиссей членаша, Н. Т. Козлова беьча хоамаге ла а дийгIа, массаьа раьза а воацаш къобалийр кийчош комиссе тоадераши тIатехараш юкъе а хьаь, хIаьта миттта депутаташа аь замечанеш тоакал а еш кийсъаь, саг йоалаяра-ихарен дезален хьакъехьарча законодательства лардий проекта текст.

Саг йоалаяра - ихарен дезален хьакъехьарча СССР Союзи союзни республикай законодательства лардий проект эшна СССР Лакхехьарча Совете хьаьш хиларца дувзадена палатай массазарча комиссей цIерахь гIа ну дошна доклада чIоагIбаьна Союза Совета законодательни предложений Комиссе председатель М. С. Соломенцев.

Заседане бир СССР Лакхехьарча Совета Союза Совета председатель И. В. Спиридонов, СССР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь М. П. Георгадзе, СССР Лакхехьарча Суда председатель А. Ф. Горкин, СССР Генеральни прокурор Р. А. Руденко, СССР Министрий Советерча юридически комиссе председатель А. Н. Мишутин, СССР а РСФСР а министраш, КПСС ЦК СССР Лакхехьарча Совета Президиума бахитокхаме боллой, Iилман боллой, кепайоазон, радио, телевидене вахалаш.

* * *

Цу дийнахьа цхьана заседанеш хилар СССР Лакхехьарча Совета Союза Советен Къамий Советен законодательни предложеней комиссей а.

Союза Совета законодательни предложеней Комиссе председателя М. С. Соломенцева хоам бир СССР Лакхехьарча Совета палатай а массазарча комиссешка законопроекташ тIа беш латта болх малагIча хьал тIа ба хойташ.

Миттта ладийгIар Къамий Совета законодательни предложеней Комиссе председателя Р. Нишанова уголовни исправительно - трудовой законодательство эргадьикха тоадаре еннача предложеней хьакъехьарча хоамага а хIаьта миттта СССР Министрий Советерча юридически комиссе председатела А. Н. Мишутина яьча ерригача Союза юкъарча законодательствано кодификацеи систематизацеи ара болх малагIча хьал тIа ба дувцаш йолча докладага а.

(ТАСС).

«ЧАПАЯ ЦIА»

Чувашерча дукхача хIамаша дагаухийте граждански тIема легендарни турпал Василий Иванович Чапаев. Из ваь Будайки яха юрт хIанз республика столица — города Чебоксаре доазонца доархIаш а. Къаьнара Будайка хиннача метте хIанз дуккхаза вIаштIаргаь цIенош хьалъетта. ЧапаевгIар цIа дагIача метте мемориальни Iодкъа хьалтехаЙ. Волгана йисте дагIача ахкех даьча вIашагIача цIенозгIоша хьалтеха йоаллачча цхьаькха мемориальни Iоакъа тIа яззаь: «1896—1897 шш. уккхаза деша ваьгIаь Василий Иванович Чапаев».

1960 шера Чувашски АССР шиЙ шовзткъе итт шу дуза ди белгалдоаккхаш, мехкахоша монумент эгIар легендарни начдива. Лаьла аьча шерача скверах а оал Чапаевски.

ХIанз Чапаева скверe хьалъе йелаьЙ мемориальни музей. Музея кхоанен хьакъехьа дувцар дийхар кердаллариЙ кепайоазон Агентства корреспондента проекта авторех цхьаннегара, «Чувашгражданпроекта» керттерча инженерагара Аполлон Кузьминигара.

— Памятникох музея здание бIаргча цхьа архитектури ансамбль хилийтаргьа скверe мехерча ерригача майда тIа хоам бир Кузьмина. — Музея хьалхашкахьарча оагIона Чапаевцей — дивизе турпалий барельефни портреташ хургха. Вестибюла чу дIачубаьлча посетителашта бIаргагургьа Чапаевски дивизе даьча тIемий эпизодаш хьахьоккхаш хоачи басаращца дахкаь сурташ. Экспозиционни зале хьоккхаш хургьа документаши В. И. Чапаева шиЙ хьина хIамашеи. Лекционни зале Чапаевх долча дувцарашка ладугIа, кинофильмашка хьажа йиш хургьа посетителашка.

Петр СЫМКИН.

(АПН).

ДЕШАР ТОЛАМЦА ЧАКХДОАККХ

Халонаш дIаьннаЙ. Карабулакски кагирхой болллой школа дешархоша толамца чакхдаьккхад дешара шу. Пхьайтта классе йисте а яьккъа аттестат зрелости хьаийнал «Сунжанефть» НПУ электро - монтажни цеха монтера И. Евдощенкоc, КИП-а слесара В. Герасименкоc, мехкдаьтта [illegible] кхача оператора А. Картоева, вер рига а ворхI саго. Уж хIанз институташка, техникумашка заочно деша баха кийчлуш ба.

Болх беш а сайрийнарча школе дешар толамца чакхдаьккхарах мехкдаьтта управлене кулгалхоша царна бархаЙ кийкадаьд, хIаьта материальни поощрене фондера ахчан премеш а хьоикаьЙ.

В. МАЛЬЦЕВСКИЙ.

еки парти санна йолча йоккха опыт Iеальчен масс оагIорахьара кийчьйинаеи организаце мара ниа кхоачарбоалаш долча общественни вахара ерригача процессашта деча политически боахама, организацонни, идейни кулгалла боарам лакха хулга. Цигтара — советски обществе достам селаци кулгалдеш бола коммунизм хьалъара планаш кхоачашъяр дукъа лоаттабеча къовсаме миллионаш болча наьха низаш дерригIен хьалхашка латта деккар кхоачашдара тIалераздаьи вIашагIтохаш, цар Iалаьнате доккхий кхоллама гIуллакхаш Iилман ларда тIа бакъдаьи планаш боарамагIеи вIаштIехьдоахаш бола низ хиларах тарра парте доархIам лакхбалар.

ХIанз коммунизма материально-технически база хьаар. социалистически общественни отношенеш эргайоахаш тоаяр. керлача тайпара саг хьалкхерав санна дола айаха шоайла вIаши дувзаденна деккараш кхоачашдеш я парти. КПСС Программе хьалхашка оттадь уж деккараш советски общества хIанзара хьалашин реальни торонаш теркал а еш массе оагIорахьара бакъдаьи къоастадаьи цар КПСС XXIII-ча съезда. Центральни Комитета октябрьски (1964 шу) дIахорчен Пленумий решенешка.

Ленински парте кхетамца вIаштIехьа а хоах, достам а тел социалистически производство мехка экономически низ чIоагIбергбочен халкъа материальни хьал-торо лакхъергбочен тайпара дегIакхувлара. Цо лерхIачох, тоаламболлаш долча дакъе халкъа боахам вай дегIаболабаьх тийша я советски обществе дегIаахара темпаш а, дунен шин система хьа лелаш а. дунен революционни процесса юкъе вай доаца дакъа а.

Хоаш да, КПСС-ас хьалхагIа цхьанна а политически парте йоахам дегIаккхувлара, экономика вIаштIехьъйккхара дешашка беррига мехка масштабе кьежа йийза из хилар. Эгтара хьаха вай парти дIайоласнаЙ планагIа дегIаухa, производства кризисеи анархеи мукъа йола экономика вIашагIйолла. Цо теоретически кийч а дь, практически къоастаьй мехка социалистически индустриализаци шота боахама коллективизаци из санна йола лоархIамегIара проблемаш, хьа а аь практике тешкаЙ толамагIа йола социалистически боахам делабара система.

Парте кулгалдаро вIаштIехьдаьхар вай мехках низ бола индустриальни держава елга. цун производительни низаш чIоагIа тоалуга. Тахан парте а деррига халкъа а низаш тIалеразалуь Iилмеи техникеи дегIакхувлара, механизации автоматизаци ира, къахьегама опсарле пахалдаш лакхъяра лардa тIа коммунизма материально-технически база хьаара. Халкъа боахам дегIакхувлара кулгаллу парте шиЙ политикага, директивашка, решенешка гIолла, белгалъь цун йоккхий перспективаш деккараш, хьа а керж, хьал а кхеш административни, боахама, технически кадараш, вIашагIтох социалистически боахам делабара опыт, хоах дара Iилма кийчьр.

Боахам дегIаккхувлара проблемашна парте Iилмаш михъ делабеш кхьара хоаа къаьтта масал — КПСС ЦК мартовски сентябрьски (1965 шу) Пленумий решенешка хьежна чакхйоахаш латтен XXIII-ча съезда къоастадаьи экономически реформа. Керттера из лерхIар сепах латт аьлча, из латт, общественни производства эффективность лакхъярах. къахьегама опсарле дIахо лакхъелга Iалашдарах а цун лаьда тIа советски наьха вахара боарам айбара тIалерзаь керда гIулакхаш чакхдахарах а. Юкъханарча итогаша хьахьокхачох, реформо дикача оагIорахьаоа новкъостал ду социалистически экономика дегIадахара, аьттув бакккх къахьегамхой творчески хьинар айдара.

Коммунистически парте кхетамца достам тел общественни отношенеш эргайоахаш тоаяра, социалистически демократи дегIакхувлара. Социальни бакъонаши паргIатонаши дукха а дукхагIа болча бахача наха формальна мара ца хулийташ йола буржуазни демократи санна йоацаш, общественни хьалахьеи ларда тIа хьахинача социалистически демократe къахьегамхошта Iалашъю сага социально-политически бакъонаши паргIатонаши, шерра торонаш хьаелл цар пачхьалкхен, боахама, общественни гIулакхашта доал деча дакъа лацара. Общества вахарева Советий, профсоюзий, комсомола культурни, технически, Iилман, къахьегамхой кхыча массови организацей лоархIам кани лакхбу парте.

Коммунистически парте хьалдоаттаеш достам тешаш йолча социалистически демократизма, бакъдар аьлча, юкъа цхьаккха хIама чаи кагийбуржуазни мукъахийнаи шипеIен целалеча гIулакхашна. хIаьвар шиЙ-шиЙ мукъагIа а граждански зеххар анархически уйла а йолаш теркал ца еш а хилавна. общественни хьаьнташиа зе еш долча йоллагIа а гIулакхашца. Социалистически демократи эргайоахаш тоалва хилайза зоргьоаца хьал лоархI парте наьха нийслатевон шоай кхетамаш шерра дегIакхувлар, ментрева деча кулгалиш общества берига членаш лека вIаштIехьбаьикеи дакха анализа йолаш хиларца цхьана тарлента. Цхьаьа уж хIамаш миттта ильано тоаларах латт общество экономически социальни дегIаххаргхиларах, коммунизм хьалъара декхараш толаме кхоачашдергхиларах бола тешам.

Парте Iалаьнате боккха доохIам бу общества духовни вахара. Цо кхетамца достам тел къахьегамхой коммунистически мировоззрене кхебара, дакха политически сакхетам хургболча, къахьегамхой общественни хоалалъенцер коммунистически гIулакхаш дездаргдолча уйлаши, советски патриотизмаш пролетарски интернационализмаш буржуазни идеологена мацар хургболача, социализмаша карагIдаьнараш ловзала кийча хургболча уйлаши уж хьал а кхебеш. Советски наьха идейни чIоагIал лакхъяра парте еш йола йоакхо къаьстта боккхача лоархIаме я буржуазни пропаганда массе тайпарча аьттехьарча а «аьрлехьарча» а ревизионисташца цхьана марксизма-ленинизмах, социализмах, коммунизмах шиЙ хувдаь метIаьлеш хувна, уж бIеххе гIертаи йолча хIанзарча дунен халкъашта юкъерча хьолашка.

Советски общества морально-политически цхьоагIо [illegible] тера гонахьа вай халкъ кхетадала хIанз, шIакха из хиннача тайпара чIоагIлеш доханргдоадаш из. уж лаьрзагIа доахалургдаш цхьаннева а. цхьабакъда, коммунизма воастагIий хIана а шоашка советски наьха цхьайолча группай сакхетама юхачачахьара ялиша шуугрьа, белгада аьлча, интеллигенце цхьаболча никалий идейни кхетам лоха хилари уж шиш дагара хилари гучадьлча, шоах шоашка шоай гIулакха пайда эцалургьа аьнна хетам ба. Цо коммунисташ, беррига къахьегамхой декхарийха бу революционни фелдакхье, империализма идеологически диверсеш хьагучалха. Парте хьеж, идеологе дакъе пролетариата буржуазеи юкъе мацаре дагуа хила йиш яц, царна юкъе классови мацар а хила йиш йоацаш йо мара. буржуазни идеологена духьала лоаттабеча къовсаме компромиссашта метиг яц, политически гIулакхаш бе-бишта па хетам, дакъе доаташ, истара хулга цу юкъе доагIаш а дац, хIам.

КПСС ЦК апрельски (1968 шу) Пленумо белгалдаьккхар, ерригача партийни организацей керттерча декхарех цаI — воастагIий идеологена мацар боацаш къовсам лоаттабелга, парте членашкеи беррига къахьегамхоштеи коммунистически кхетам дулга, идеологически болх чIоагIбелга хилар. Буржуазни идеологена духьала тIаIертта къовсам лоаттабе безаш, социалистически идеологена хийра дола хIамаш литературан искусствоаи цхьанна йолча произведенешта юкъехахьа гIертара чIоагIа духьала латта езаш а партийни организацеш. Партийни организацей деккар — кара ноа йола идейни кхетам балара средствош хIара коммунист, хIара советски саг коммунистически хот уйлаа хулга. советски патриотизмаи пролетарски интернационализмаи уйла йолаш хулга чIоагIдара. идейни кхетам лакха балаш а буржуазни влияне молагIча формашта духьала латта хови а уж хилийтара тIаораллагIа.

Коммунистически парте, советски обществе вахара ерригача оагIонаштеи из дегIадахара гонна достам а телаш, цо гIертолга ю шиЙ Iалаьнате дукхача теоретически духьъах а из революционни къовсамеи кхолламийи практикаца юкъехахьара дакьерча кхы шийна кийсса цхьаькха йолача аьттехи, наха юкъерча шиЙ лакхача морально-политически сийнах. Цо шиЙ ерригача партийни организацешкаоа дIадех советски боахама, кхыча организашта хьалхара дIаьуттоех карна делламбоаца доал лех на а гIерташ шоаЙ хила хьакъ делац йолча организаторски кхетамеи бала методашта цар шоай гIулакхаш дедалолга.

Коммунизм хьалъяра чоалханеча политически организационни декхараш хьалтаьнка латтача хьалашка вай парте дам эргайоахаш тоаю шиЙ гIулакхий формаш методаши. дахни йоакхо ю партийни вахара ленински нормаши партийни кулгалдара принципаши тешнаме кхоачашъяра. хоаза деза дакхе кхачалца йолча ерригача партийни организацеЙ лелаЙ дакхарей боасана тоабаеи. Цо дакьх кулгаллу хIара коммуниста хьалкхера парти йоаргонхаме йолаш санна. хIанз коммунист партеги хьалкхара бехктокхаме хилалрах йолча ленински положенеца. коммунистий сакхетаме партийни дисциплина чIоагIъяра. цар хьинари хьалхе делара дакъеш дакхлава ханза даг шеж доаа гIулакхаш а деш.

* * *

Советски халкъ, керттера интернациональни деккар санна лоархI ленински парте вай мехка коммунизм хьалъелга. Цо данза хьоаг мел лоацар цу социалистически мехкий цхьоагIо чIоагIъяра. хахкъий. вай замалахьарча деррригача революционни низаий къамаш - коротамукъалех къовсам хьалдалара, дунен халкъашта юкъерча коммунистически болама мутIарош кхоталара. Парте кхетамца достам тел Советски пачхьалкхен арахьарча политикана — халкъий машарен лоттагIален, ленинен тIемаш духьала лоаттабеча къовсаме империализма духьалаьча машар безача ерригача рийсей цхьоагIо чIоагIъоа политикана.

Советски халкъо массаьа раьза йолаш хьал а доаш, дег тIара къобал а ю Коммунистически парте чухьарeн арахьарен политика, цун генеральни ленински накъ. Цо дика кхетаду, цун ерригача вахарен гIулакхашкеи, революцие паата балана цa аьлча.

Достам тешаш йола
ленински уйла
гуш хилар.
ДIахьоахахлувлаш йола
ленински кулг
гуш хилар.

Халкъа кхоаннама къахьегама парте кулгаллар. парта юкъе йоахенйоаца цхьоагIо хилар — вай сийлахь-йоккха социалистически Даьхе тоадара тешаме ларда. коммунизма хотьлагIхилара тешам.

А. ШИШКИН.

«Грозненский рабочий» № 141, 1968 шу.

«СЕРДАЛО»

3-гIа оагI. 20 июнь 1968 шу.

ДОАЗОЛ ДЕХЬАРА

СИРИЙСКИ IАРБИЙ РЕСПУБЛИКА. Дукха ха йоаццаш Алеппо яхача городе балхача наха пакъарьк-кхой керда биллача Алеппо—Табка машинаькъа тIа гIолла духхьалхха иха поезд.

Советски Союзо техническ ноккъостал а деш, советски специалисташа дакъа а лоацаш буллача Латакия — Алеппо — Камышлы бодача 742 километр бIаьхача машинаькъа цхьа дакъа мара дац из.

СУРТА ТIА: поезд дIахьахьай «Советско-арабски доттагIал» яхача тIехьарча станце.

Е. Ампилова сурт.
ТАСС фотохроника.

ДУНЕ ЦХЬАН КIИРАГIА

ВЬЕТНАМАЦАРА СОЛИДАРНОСТЬ

ТIа-тIа херрнгача дунен тIа шерагIа барзаш чIоагIлу турпал Вьетнамацарча солидарность болам. Духхьал ерригача континенташка митингаши демонстрацеш хул вьетнамски халкъа къовсам хьаллоацаш. 25 июне Японе чакхдаьнхар Вьетнамера американски агресси соцайтар духьа лоаттабеча къовсама лк. Токион японски хьича горадашкен дукхача наьха митингаш хилар «Америке, кулгаш дIадаха Вьетнама тIера!» яхаш лозунг а долаш Вьетнамера США агресси чIоагIа бахне еши ДРВ-ена чуетта бомбаш масса-пахь а соцаелга дIадехаши яр Швеце социал-демократически парте 23-гIа съезд. ВьетнамагIа йолча дерритдунен машар безача низий конференце массаварча комитета даькеех ДРВ-ена чуетта бомбаш сов чехка соцаелга дIалехаш хилар хьаллоаш 40 мехкарча 600 совгIача хьамий организаце а дунен халкъашта юкъерча тайп-тайпнача 11 организаце а.

Вьетнамски халкъацарча солидарноста низ болча боламах ца йоалаш ДРВ викалашца Париже официально вIашагIкхета йийзар ВIашагIкхийттача Штатий. ХIаналe 9 официальни беседа хинней. Цхьабакъда, дош къовстаделга ше даттачара меттахьа даьнидац. ДРВ-ена чуетта бомбаши дунна духьалара кхийола тIема акташи цхьакха дича а соцае тигац ВIашагIкхийттача Штаташа. Цул совгIа, переговораш йолаелча дена американски авиаце кхы тIа а сихъдьй чуетта бомбаш. ХIаьта хIана локхал а деш из хьакхайкаду американски командоване ший викалаша.

ХIаьта а, вьетнамски оагIоно цкъа санна дуккхаза белгал ма даккхара, ДРВ-ена чуетта бомбаши дунна духьалара кхылоал тIема гIулакхаши соцадаро мала шIенбергбаш вьетнамски проблема къастадара переговорашка бода никъ. «Вакъдараша хьахьокх, — аьлар ДРВ викала Суан Тхия 9-гIа вIашагIкхийттачул тIехьагIа, — Париже результаташ хилар лоаш ВIашагIкхийтта Штаташ йоацалга цул совгIа, переговорий толам балара новкъарле ааш йола духьаленаш а оттайно цар».

БIеха тIом сонабелга дIалехаш болча тишамеча американцашта полицейскешкен судаген гIолла низаш тIамкхахьара новкъостаала США-ра тIема духьалара болам юкъагIбажкха гIерт американски Iаьдалаш. Цабахта бахкара кхерам тIабессоб перригача дунекна вовзаш волча берий лора Бенджамин Спокан машар бахьан долаш хьинапе къовсам лоаттабеча кхычавнен. Цхьабакъда, тIема духьаларчар шоаш кхевабайтац. Цар тIема учетин карточкаш доагаду. Вьетнаме тIом бе баха тигац, протесто митингаши демонстрацеши вIашагIьетт. Хоржамашта хьалхара толашагIа дола лозунг а хинна дIаотташ латт Вьетнамерча тIема меттел къелаца тIом лоаттабар дIадехилга. Хоржахеталаь цац демократически партегара президентала вахо шоаш кандидатала оттабайта гIертарех цхьанне сенатора Маккарта укх деношка хьакхайкалар: дунен жандарма дакъа шоашка эза гIертилга лита а Вьетнамерча тIемага удийтача средствашех ресурсашех Американе къе-[illegible]

лано а Советски Союзон хьича социалистически мехкашен хьинаре хьалдацаро а вьетнамски патриотий делаш урауттаду империалистически гIаьрахошта духьала къовсам лоаттабара. ВIашагIкхийттача Штаташа хьабарца а лоацаш, гIулакхаца хьахьокха леза Париже вIашагIкхетаре никъ хьабеллаш дола политически дош къоастаде шоаш кийча хилар.

БИЦБЕННА АМЕРИКА НАХ

«Бицбеннача Америка нахах» лаьца книжка яздаьхнийн хана цIа хеннача американски социологен публицистен Харрингтона. Цу тIа бокъхача низаца бакъ йолча шерача материалага гIолла хьахьекхад цIаккха а ца хьегача 30 миллион болча американски къечар нахар. Уж ба — неграш — къулбеьха дакъа дараш, кIайбараш — Пенсильванера Каролинерен шахтераш, уж ба — даьтта доаца индейцаши мексиканцаши, батракаш а хьабе болх боацараш а. Уж берригаш а американски пропаганда эхь хеташ хьоаха ца еш йолча «хьича Америке» баха нах ба.

«Кхьича Америке» аглаал Iовш латта дукха ха яр. Мецен дакъа доацаши барий протеста болам тоIабе гIерташ, шерра [illegible]анхайка а деш дош далара юлаозеннаш американски правительство. ДIадахача 1964 шерарча президентски хоржамашка кхьметтел «Къелга тIом дIаьнувайа» аьнна лозунг а арадаьккхар. Цхьабакъда, из дерригa а шIена демагоги хинна хиннар. «Къелга лоаттабеча тIема» меттел Вьетнамерча тIема вскалаци кхьачар американашка.

ХIана, керда хоржамаш хулача заманa, Iалла Iе тиган «Бицбеннача Америка наха». Кер чура ма йоагIа оаз ухийт цар шоаш болаш болга хьахойташ. Цар гуччахьа хьадайкаду, Америка моастагIа Вьетнаме а воалаш, цIогIа хилар. Из — расизми политически гангстеризми. Из «миллионаш болча наьха — «шоллагIча сорта» граждани доакъазали мискали.

Шин бетта гарта совгIача ВIашагIкхийттача Штаташка гIолла чакхийнйллар йоккхалга даллача шийна нийсса кхы ца хинна Вашингтона къебарий похол. Махка масса мийIигтева гIаш а вира - бIарзашца а, новкъа нийсъеннача машинашцеи товарни вагонашцеи американски столицагаьа бухь биллар Америка даьна баьрий викалаш. Цига города юккъе Линкольна дегIача памятника когашка палаточни табор йиллар цар. «Город воскресения» аьнна цIи а тилла.

Бизарийн хьалдарийн Америка цабезамa моастагIали гуччахьа хьа а хьокхаш тIайнар «хьича Америка» выступлени. Сардамаши кхерамаши тIалахкар похода юкъе дакъа лоацараща. Джорджия яхача къуабехьарча штате губернатора расиста приказагIа полице лаьцар похоле дакъа лоацарех 120 саг.

Е кхерам тIатессаро а, е полици тIехьаллaро а бехрабанзар похоле дакъа лоацараш. 19-ча июне «Америка беррнгача къечар, мецачар, бокъо йоацачар солидарноста дийнахьа» дукха азараш нах гулбенна митинг хилар Вашингтоне. ЭгIалал кхайкаеш цига къамаьл дир Вашингтона похол еяга дагалаьцачен, цхьабакъда, расиста пхоно вожавараx вазаш ву хакага дIа ца кхачачен негритянски лидера Мартин Лютер Кинга сесага. Цо дIахийхар вьетнамски халкъа духьалара зуламе тIом соцабелга. Аххa шин бетта тIом гаьнабаккхаро а къечарна чуIе 300.000 моттиг хьалъяра кхоачамбалла йолча средствашех ресурсашех боацах мохк.

Деррнгача дунен терко «Бицбеннача Америка наха» тIаьзар Вашингтоне хиннача митинго. Америке хьалхалатта деррнга визаш тIетIа чIоагIагIа кхеталуш хилларах бокъонца дог тешаш йола демонстраци а хилла дIаяттар из.

ИХОХМАМ ЧЮАГIБУ

ХIанз а кхохкаденна латт ГIаргарча Малхбоалепера гIулакхаш. Цхьа ди а дIадоаш израильски агрессорашa шеай лоалахошта гора детташ аргIапара провокаци нь хиларах телеграфо хоам ца бeш. Израильски бIуналеп самолеташ дов чуху Иордане, Сире. Ливана территорешт тIарча Iарбий юрташта. ХIара дениа бомбу маьоша баха нах, дохалу цIенош. Цу холлача дIаманаш. Кхерамзлен Советe Ливана викала 17 июне белгал ма даккхара, «цхьакхха шекe йоацаш Израиль экспансионистски уйлаш йолаш хиларах».

Кхы а гIайгIанегIа доза хоамаш дера дIадехача кIиро. Шу хьалхагIа, Iарбий мехкех гIаьрахошка ше дата йолалучa хана а салла, тIом сонабелча доавонна бIупаш тIаоазаш я Израиль. Каирски кепайоазоно деча хоамегIа, цига хIанало а тIаоазаш 70 эзар гарта израильски салте, йоккхий артиллерийски ракетни соединенеш. «Юха а моала хьаж ыккхи ГIаргарча Малхбоалене», — аьлу «Аль-Джарида» яхача бейрутски газето.

Израильски экстремисташа ГIаргарча Малхбоалене кхохкам чIоагIбу цу тайппара Iарбий паччахьалкхенаш кхервен соакхара агресси бахьан долаш Израила дIалийцача даьттагаз ала уж раьзо ем шеай бокъонца вIаштIехьларгда аьнна а хеташ. ДIалийна территорешт Израила шийх кхоаза йоккхагIа я. Бокъонца дола агIор за агрессех хьабаьннча совах пайда эца Израила мукъа дурe ма бий аьнна хетар. ХIаьта а, дIалийнача территорешкара израильски бIупаш арадоаккхита отталь йола соадка 22 ноябрера Кхерамзлен Советa резолюце хIанз а кхоачашьe туган ма израильски правительство.

Уж территорешт шийх доалахьe йита а цареx холенеш е а гIерташ гуччахьей къайлагIеx шийх хур ду Израила. Къаьтта а из де гIерe ца Иорданегара дIадаьхача, цу мехка 65 процент бахьаллараши 80 процент даьтта доаха культураши телаши хинача дIаьхийча даьттаашта. Иерусалима иорданскi дакъа дIалаьккхар бахьан долаш туризмагара Иорданена хатIайоагIа доходаш 80 процент вIоаргьеннай.

ХIанз израильски правительство тIатIорттаь качйоала гIерт Израила мафионетка дакъе кхоачадеш йола «буферни палестински пачччахьалкхе» ду даьттаашка хьаора план. Iарбий пачччахьалкхеваштa тIатуцeча кхерама политика цхьа дакъа да из план. Из — Iарбий пачччахьалкхений цхьоагIо вIашагIьяккха гIертилга. Иордани экономически хадача хьал тIа хиларах пайда а эцаш, къайлагIа а гуччахьа а цу мехка низ тIалатабу израильски политиканаша Iарбий пачччахьалкхений юкъарча фронтах из дIакъозтае гIерташ.

Израильски провокацешта духьала жоп дуг Iарбий пачччахьалкхенаш агрессорашa юхатехара дакъа дарглоана гIулакхаш деш а. Духхьал ит гIулакхашта хетаь яр укх кIирагIа йеренаи ОАР-ан юкъе Каире а Кувейтан Иракан юкъе Багдаде а хинна переговораш.

Кхерамзлен Совета решенеши ООН-а Генеральни Ассамблея резолюцеши эхь ца хеташ кхоачашъе ца туталга ВIашагIкхийттача Штаташа оагIув хьаллацоах ког гIортолга еш да. Американски империализмo дакъа мах бу ГIаргарча Малхбоалeн вайене прогрессивни Iарбий пачччахьалкхенашца къовсам лоаттабеш израильски экстремисташа леча гIулакхий. Цул совгIа, американски компанеш кIезага пайда бан Суэцки канал дIакъовларах а. Цхьан оагIорахьара, из бахьан долаш дуккхагIа дIанийле доладенна дезагIа дола американски мехкадьттa, оккх оагIорахьара, — хIанз ерригача Африкан гонахьа аха дезаш долча танкерни флота кхоллам даккхьеннай.

Советски Союзо низ болаш оагIув хьаллоацаш хиларах ког гIортолга еш дола Iарбий мехкий хьакъаш шеай кертамукъале бахьан долаш [illegible] листий зуламе уйлаш юкъагIьаха бокъонца лаьрхIа да.

Г. ШИШКИН.
(ТАСС).

ПОЛЬША. Шерагара шерага ший сибат хуц Верхни Силезе центро — Катовице. ТIа-тIа дуккагIа хулаш йоагIа городера хIанзарча тайпара долча чуIеча цIенош лазеш.

СУРТА ТIА: Катовица чуIеча цIеной керда район.

ЦАФ — ТАСС.

ТОАБЕ ПРОФСОЮЗНИ ОРГАНИЗАЦЕЙ БОЛХ

«КПСС ЦК апрельски (1968 ш.) Пленума решенеш — вахара юкъе» яхача лозунгах чакхъьяр укх деношка Нохч-ГIалгIай облсовпрофа аргIанара II-гIа пленум. «КПСС ЦК апрельски ВЦСПС II-гIчен Пленумий решенеш кхоачашъяра республика профсоюзни организацей декхараш» яхача темах доклад йир облсовпрофа председатела нов. Сидельникова. Промышленноста а юртбоахама а къахьегамхой профсоюзни организацейн цар культпросветучреждеiвеш балхах дувцаш, докладчика белгалдир цу гIулакха лаьрхIа дукхьал 1968-ча шера профорганизацеша хьовдадь ахча 1 миллион 169 эзар сом хилар.

Общественно-политически, Iилман-технически, экономически, кхыйолча а темах шерра-шера еша лекци 25 эзар гарта я. Культура учреждениех цIенoшкен, цIе уголокашка чакхйоах кагирхой тематически, салоIама сайренаш, кердалар лохавий дерош, тайп-тайпара вIашагIкхетараш. Профсоюзий культучреждениеш художественни самодеятельноста кружокашка дакъа лоацар ба 10 эзар совгIа болхлой гIулакхера нах. Цар низашца дукхьал 1967-ча шера оттадаь концерти спектакли 3,5 эзар я. Профсоюзни киноустановкаша шерра-шера ши миллион сага гIулакх а деш 20 эзар совгIа киносеанс чакхйоакк.

Дукхача культура учреждених лаьрхIа деза химикий культура ЦIа, Л. И. Ленина цIерагIара культура Дворец, ПролетIата цIерагIара а «Красный молот» завода а культура ЦIенош, Грозненский шурий совхоза клуб, дукха кхыраш.

Профсоюзий балхана кийслуш дола кхоачамбоацараш а белгалдьяьр докладчика. ВЦСПС-а шоллагIча Пленуме дийца хинна кхоачамбоацараш дукхача даькъе Нохч-ГIалгIайчен профорганизацеех доахк, — аьлар нов. Сидельникова. — Къаьстта ясала лез лекцеши пропаганда дIахьача замах юхедисача воча гIулакхаща къовсам лоаттабелга атеистически пропаганда елта. Цига кхы дIа а. Цхьаза юрташка бахача наха юкъе атеистически пропаганда яра кстара латт профсоюзи комитеташ. Из вIалла а за йиш яц.

Доклад йистельначул тIехьагIа преннеш йолаелар. Цига ше къамаьл дем культура болхлой профсоюза обкома председатела нов. Светайлос къоастам беллаш кийцар юрташкарча культурай ЦIаной, клубай, библиотекай, самодеятельни а профессиональни а драматически коллективай, филармоне балхах лаьца. Белгалдир дукхача юрташка культура учрежденеш вIалла а йоацаш хилар йолчарех а 50 клуб аварийни хьала тIа хилар.

Бокхача белаиаца ладийцIар гулбеннарашa Грозненски химкомбината завкома культурно-массови хьиссе председатела нов. Гетманенкос даьча къамаьлага. Химикашта юкъе беча бокхача балхах дийцар цо.

«Урожай» ДСО председатела нов. Эсембаева гулбеннарашта хьалоовзийтар тайп-тайпара спортивни мероприятеш чакхйоахачен спортивни гIирсаш хьалдечен юрташкарча кагирхошта доаха толаши. Дукхьал 1967—1968-ча шерашка болхлоий новкъостала юрташкарча кагирхоешь хьаьй 30 совгIа спортивни майдан.

Заводской района предприятей профсоюзни организацешта цIенхаштта критика йир В. И. Ленина цIерагIча культура Дворецa хазлекъа самодеятельни театра кулгалхочо нов. Абасова. Цхьакха а терко ца профкомитеташа къахьегамхошта лаьрхIа культурно-массови мероприятеш чакхъяра.

Критически замечанеш а оц Пленуме къамаьлаш дир «Красный молот» завода культкомиссе председатела нов. Батиное, туризма общественной совета председатела нов. Безруева, «Серноводск-Кавказский» яхача курорта кертерча лора нов. Сидельникова, кхычар.

Профсоюзни организацей цар культучреждениеий болх оцамгара хийца тоабарах йола шерра решенеш тIа а яйна цу хьахьехьара мероприятеш белгалйир Пленумо.

Пленуме дакъа лоацаш хилар ВЦСПС-а викал нов. Тузов.

[illegible]

АЬСА ЭПИЗООТЕНА— ДУКХАГIА ТЕРКО

Аьса кхераме дола, юкъарча хьайбай боахама юкха экономически зе деш дола лазар да. Из лазар кхийтта хьайбаш чIоагIа тишлу, цар продуктивность лохлу, къона хьайбаш дукха дов. Из лазар кхийтта хьайбаш дукхагIа йолча хана дахкара пайдана хиларал совгIа, аьса вирус боарражеш а хул 12—16 бетта. Царгара эгтара чIоагIа зулам дола продуктивность лакха йолчен племенной фуд долчен хьайбашта. Цул совгIа, аьса лаьржача боадамашка дукха руагьа дов карантинна доалун отталеш а кхыбола ветеринарно-санитарни мероприятеш чакхйоахаш а. Цу эпизоотие, мадарра аьлча, беррига боахама болх юкъагIбоакх, кхоачашъяйтац юртбоахама продукташ яхарех кийчъярен план.

Из долла хIана теркал а деш, боахамий кулгалхоша, юртий исполкома, партейни организацеша ерриrа общественность оарцагIьаккха еза из лазар соцадаран дIаккийтта даьначара цIензаь дIадаккхарах тIаерзаь мероприятеш чакхъяхара.

Инструкцешка, райисполкомий решенешка белгалдаьха, аьса ца хилийтаран цунца къовсам лоаттабаран тIаерзаь гIулакхаш шерра Iоакде деза коллективай производствени совещанешка, эгтара хьалхарча оргIанна хьайбай боахамашкарча болхлоша.

Ала доагIа, боахамий юртий исполкомийн дукха кулгалхой, партконош укх тIехьарча хана цу доагIача дена дукхагIа терко е баьнна хилар, аьсаца къовсам лоаттабара пайдана дола гIулакхаш шоф чакхдоахаш хилар.

Эгтара аьрдагIадар фул аьлча, из да, наьха цеай боадахьара доахан тIехьа Iу а воацаш юрта юкъе, хьагIеваццка, дIайийнача хIамашта юкъе гIоада долаш а общественни хьайбашка цхьана делаш а хилар. Тхо практике тийнад аьса ца хилийтара кертердар — деррнгача доахана, шийн хоиналхьа вакцинаци яр хиларах. Цхьабакъда, къаьст-къаьстача юртий исполкомашa доагIаш дола новкъостал дац доахана аьса духьалара вакцинаци ера деррнга хьайбаш вIашагIтохийтара а из чакхъяккхара а.

Ала дезаш да, аьса духьалара мероприятеш чакхъяхара эгтара чIоагIагIа эшаш дола гIулакх 1966 шера 10 декабре № 77 а йолаш даьча РСФСР юрта боахама министра приказаца чIоагIьаь «Кертера ветеринарно-санитарни бокъонаш» йоаза кхоачашъелга хилар. Цу бокъонашка оттадаьд фермашта го баьккха карт елга, кIоаргта сангар йоаккхалга, гонахьа саьлаш йоагIалга, санпропускникаш, дезабарьераш а йолаш шалгIьяца IойсIахга, болхлой бахара баьвначу тIехьагIа спецбарзкъаши кога гIирсаши чудоладу гардеробни шкафаш а чуйоахкаш къаьстта помещенеш [illegible]алгелга, царна дезинфекци ергIола парефармалиноши камераш оттаделга, фермай территорешт тIа инфекциони лазараш чу ца кхахьийтара тIаерзаь дукха кхыйола боахама-организационни мероприятеш чакхйоазийла.

ХIанз, ахкан заманахьа доахан ара даьгIенашка дахача хана йоагIаш йола санитарни порядок оттаделала еза: кхо ара а доаккхаш дикка цIена делае еза доахан чудахка помещенеш фермай территорешт, санитарни ремонти дезинфекции е еза, цу тIехьа хьаха а хьоахаш, кIир а тохаш. Из болх хIанз а баьбадалла йолча моттигашка укх тайпарча хана чакхбаккхалац а дIахо йолча хана хьайбай фермашта оттаь керттера ветеринарно-санитарни бокъонаш тешаме кхоачашъелга а ергьи.

Тха районе бешда боц бу аьсаца къовсам лоаттабара профилактически мероприятеш чакхйоахаш. Цара общественни боахамех нах бахача пунктех зооветспециалисташа бIарг хьоаб уж мероприятеш кхоачашъяра гIулакхага.

Боахамий беррнгача кулгалхой, юртий исполкомий, советски, юртбоахама органий болхлой дезар да аьса инфекци ца хилийтара ерригача тоадьех бокза пайда эцар.

Е. ФИНК.

Грозненски района юрта боахама производствени управлене кертера ветеринарни лор.

Бокхача безамца тIайийар грозненскаша вай республике хьоашалгIа ена Къахьегача ЦIеча Байракха орден лелача Таджикски филармоне рубонски кхаиньха вокально-хореографически ансамбль. Сихъердаме а массанена хоза хеташ а дар цу ансамбла оттадаь концерт.

М. Кобиашвили даьккхача сурта тIа: ансамбль выступлени еш а.

СПОРТ

Орджоникидзе цIерагIча стадиона баскетбольни майда тIа дIаьхош а «Труд» ДСО республиканска Совета хьалхара моттиг яккхара яхьаш. Цига дакъа лоацаш а республика производствена коллективай шIе команда. Хьалхарча дийцахьа производственно-товарни контора команда эшайир «Сунжанефть» НПУ команда. ХIаьта «Красный молот» завода спортсменаша меккалаьтта чаккдоахача заводен маслозаводен баскетболисташ эшабир.

* * *

Грознерча Динамо стадионе дIаболаденний 1968-гIа шерарча РСФСР-а дешархой спартакиада зачетах йола футболах ловзачар зональни яхьаш. Цига дакъа лоаш Астрахански облaста, Дагестански, Калмыкии, кхыйолча автономни республикай командаша. Вай командела юкъе ба кхуаш боагIарашта юкъе дикагIбола футболисташ.

* * *

«Локомотив» ДСО городски ловзеш хьалхара моттиг яккхара къовсамаш лоаттахир спортсменаша. Финале вIашагIкхийтар Гудермесcеи Грознен локомотивни депой командаш. Цига котбаьлар гудермесаш.

О. БАЗЫЛЕВИЧ.

Дувла тханцига деша

Школа йистейоаккхача цхьабolча дешархошта профессеш хоржаш халонаш кийсалу. ХIаьта цхьабараш шоашта езаеннача профессей цIераш яха йиш йолаш хул. Цхьаза шийслу цар вIалла вIашиь тара йоацача профессей цIераш йоахаш. Летчик е артист хила безам ба са, хирург е химик хилча фу зар хьоI яхаш хул. Дукха моттигаш хул кагирхошта шеай безам тIабакхача профессей цIераш йоаде а цу профессей дух тIа балавал болаш. Масала, токарь хила училище деша ха ше водалушехьа а яхьан кхувш воагIача дIамагаза саго хеттар, токарь фу дем хул, яхаш, хIана аьлча цунах цхьакхха а хIама хацар цуна.

Цудухьа шеко йоацаш за школа йистейоаккхача кагирхошта професси харжа новкъостал до дезаш хилар. Из бахьан долаш № 3 йолча профессионально-технически училище хьехархой коллективо вIаштIехьдаьккхад кагирхошта профессеш харжара новкъостал даоа дукха а гIулакхаш чакхьаза. Иштта, дешархой хьанийбеча хана а дерригача дешара шера чухьа а училище чакхдоах «Йийллача наIарий ди»- Цу деношка кагирхошта шерра дIаловзийт училища вахар, цул профиль.

Машинашцеча профессей № 3 йолча городской профессионально-технически училищана кийчбу укх специальностех бола къона болхлой: токараш, фрезеровщикаш, технологически оборудоване ремонт ю слесараш, промышленни оборудоване ремонт ю слесараш. Училище деша боагIа кагий нах мехкарий укхаза экскурсовоо-хьехархочо е производство Iомадра мастера дух тIа боах къаьст-къаьстача специальноста.

Царга дIахьувнх мастерскеш, венош, оборудоване, инструмент, училища архьеца продукци — заточни станокаш, магнитни а ветола тIара а тискаш, бурона Iургаш доакх «НС-12Б» яха станокаш, кхы продукци. Деша боагIарашта цул тIехьагIа йоаз дешархой технически творчество, цар рационализаторски изобретательски уйла. Деша боагIача кагирхошта технически выставка кабинете бIаргагу гоззача кулгаша аь хIамаш. Укхаза а слесарни инструменташ, къахьегама оIсарле дакхъа токарни фрезерни станокашта йола приспособлени а, училища дешархошa кийчъяь болх беш йола макеташ, схемаш, гойтара пособеш.

Деша боагIарашта лаьрхIа училища я спортивни зал, клуб, дикка библиотека, цIе уголок. Училище хьахь болх беш я художествени самодеятельноста кружокаш, предметни а технически а кружокаш. Дешархой театре, изобразительни искусстваи выставочни залашка культпохедаш е кхувш, республика исторически моттигашка, тIеман а къахьегама а сийдоленаш моттигашка экскурсеш е кхувш, уж республика сийдолахьарча нахаца вIашагIбоеттайту. Цул совгIа чакхйоах тематически литературни сайренаш, музыкальни викторинаш, технически конференцеш, училища дикагIа бола токарь, слесарь, фрезеровщик къоастабара конкурсаш, кхыяш, и. кх. дIа.

Белгалдаккхьараш дерзадаш цу чакхьарча обзорех Iомаргйолча специальноста, деш ара, вахара, бола дух тIа бахарех эгтара а хьалха дешархой цIейнн лостач къоастабеш хилар, уж шоаш вахаре каралла дезарех кхетабеш хилар. Цу хьакъехьа дешархошa-выпускникаша моттa душ:

Мальсагов Махьмад: «Со чIоагIа гIадвахха ва се укх училище деша вараа. ХIанз са дика специальность я — со квалифицированни токарь ва. Училище сона чIоагIа доккха сийдал делча бардал ваа аз хьехархошта. Со ваагане а дехкевьинаваа айса токара специальность хаьржарех. Цо тIа раьза а волаш, доккхал ду аз сай болхлочун профессех.

Белгалдаккха дов, училище деша ухарех дуккагIбараш, общественни уйлаш тIех а йолаш, наха духхагIа пайда лургбола гIулакх харжа гIерташ болга. Из гIадвугаш да. Дукхачa кхьбараша а царгара хьекхо зехьlелга дов.

В. ИВАНОВ.

ГПТУ-3 директорo культурно-воспитателни болхе шие заместитель.

ХАОТТАМ

Тахан республике гIолла Грознера хувалтин хоолам хургья, сайренарча сахьташка къаьбакхарча вайоацини лоаманарча хана догIа делахоргда, дикьтаькъаргIа, лаьгIо мох хьеккхаргба, республике гIолла 24—29 градуси Грозне 26—28 градуси йоахал хургья.

26-чеи 27-чеи июне дукхагIча лаьмн долам болаш хоргьяш хургья, лоаманарча маьтагIа дикка догIа а хулаш. 26 июне кхьайоахча моттигашка лоаманарча хана догIа делалоргда, дикьтаькъаргда. 26 июне малхбоалехьара 27 июне къулбе-малхбоалехьа хургья мох лаьгIо а болаш, гIамккха гIоахьа хьакхаш мох тургба. буйсанна 13—17 градуси дийнахьа 27—32 градуси йоахал хургья.

МЕТЕОСТАНЦИ.

Редактор М. К. ЛЬЯНОВ.

ЛАДУВГIА, ХЬАЖА

26 июне

РАДИО

[illegible]

ТЕЛЕВИДЕНИ

[illegible]

РАДИО

[illegible]

ТЕЛЕВИДЕНИ

[illegible]

[illegible]

РЕДАКЦЕ АДРЕС: г. Грозный, Ленина улица, 11 [illegible]. Телефонаш: [illegible]

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Грозный, ул. Ленина, 11 [illegible]. Телефоны: [illegible]

«Грозненский рабочий» [illegible]

[illegible]

СФ03126 Заказ № [illegible]